ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת שלח – לשמור על הקדושה – שנת תשע"ב.

פרשת שלח – מצות הפרשת חלה – שנת תשפ"א.

השיעורים נכתבו

לעילוי נשמת

אורן חמו בן זהרי
שמעון ניסים בן טויה
בנימין כהן בן יעקב
רחל בת נחמה
יצחק קדוש בן מסעודה
אייל בן יעל יולנדה
משה בן בנימין
מרדכי יעקב בן אברהם אליהו
יעקב בן סלמן
טובה בת אהרן
אהרן יוסף בן משה דוד הכהן
אלי סולטן בן אסתר
רותי בת חסיבה
יצחק בן שלמה ואסתר
יצחק בן שאול
ישראל בן שמחה
שאול בן מרדכי אריה
יפה שניידל בת יצחק
אסתר בת קמרה
עמנואל בן שפרה
ניר בן פלורנס

ת.נ.צ.ב.ה

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה וב"ב
יוסף בן טובה וסיון בת שרה וב"ב
תומר בן פלורנס
! ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה

המעוניינים לתרום להפצת העלון השבועי

יוכלו להתקשר:

0504-170-270

כ"כ ניתן לתרום בכל מכשירי 'קהילות' בקופה
'ע"ש 'ברוך שאמר

<u>פרשת שלח – לשמור על הקדושה – שנת תשע"ב.</u>

לרפואת

ברוריה בת מלכה
ציפורה פייגא בת הדסה
רונית בת מזל
וועלוועל וואלף זאב בן לאה
סיגלית בת ציפורה
איתי בן אהובה
אורי בת ורד
נועם בן מיכל
ירחמיאל דניאל בן טובה באשה
סמי בן סימי
שירה בת שרה וב"ב
ניתאי בן שרון
רחל בת אסתר
לאה שרה בת חנה
אריה יהודה בן רחל
חנה בת שושנה

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת שלח. עוסקת הפרשה בשילוח המרגלים.

פותחת הפרשה: **{במדבר יג, א} וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: {ב} שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל נָשִׂיא בָהֶם: {ג} וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל פִּי ה' כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה.**

כידוע, בהמשך הפרשה, חוזרים המרגלים מתור הארץ ומוציאים דיבה על הארץ;

{יד, כו} וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: {כז} עַד מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הֵמָּה מַלִּינִים עָלַי אֶת תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵמָּה מַלִּינִים עָלַי שָׁמָעְתִּי: {כח} אֱמֹר אֲלֵהֶם חַי אֲנִי נְאֻם ה' אִם לֹא כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנָי כֵּן אֶעֱשֶׂה לָכֶם: {כט} בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פִגְרֵיכֶם וְכָל פְּקֻדֵיכֶם לְכָל מִסְפַּרְכֶם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה אֲשֶׁר הֲלִינֹתֶם עָלָי: {ל} אִם אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן: {לא} וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה וְהֵבֵאתִי אֹתָם וְיָדְעוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם בָּהּ: {לב} וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה: {לג} וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רֹעִים בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְנָשְׂאוּ אֶת זְנוּתֵיכֶם עַד תֹּם פִּגְרֵיכֶם בַּמִּדְבָּר: {לד} בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תַּרְתֶּם אֶת הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת עֲוֹנֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה וִידַעְתֶּם אֶת תְּנוּאָתִי: {לה} אֲנִי ה' דִּבַּרְתִּי אִם לֹא זֹאת אֶעֱשֶׂה לְכָל הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת הַנּוֹעָדִים עָלָי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ.

נגזרה הגזירה הנוראה – אותם 600 אלף איש שבכו באותו ליל ט' באב, לא יזכו להיכנס לארץ ישראל וימותו במדבר – וכך קרה, מלבד ט"ו אלף שלא מתו בשנה האחרונה, ואז הבינו שהתבטלה הגזירה.

<u>אומרת חז"ל {מסכת ערכין טו, א}</u> – **האומר בפיו חמור מן העושה מעשה שכן מצינו שלא נתחתם גזר דין על אבותינו במדבר אלא על לשון הרע שנאמר {במדבר יד-כב} וינסו אותי זה עשר פעמים וגו'.**

<u>אומר רש"י</u> – **זה עשר פעמים**. גבי מרגלים כתיב דמשמע על זה נתחתם.

בשונה מחטא העגל, שהצליח משה רבינו להשיג כפרה, בחטא המרגלים לא הושגה כפרה, ונגזר על אותו הדור למות במדבר.

<u>אומר המדרש {תנחומא, שלח, אות ה}</u> – **מָה רָאָה לוֹמַר אַחַר מַעֲשֶׂה מְרִים שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים. אֶלָּא שֶׁהָיָה צָפוּי לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁיִּהְיוּ בָאִין וְאוֹמְרִין לָשׁוֹן הָרַע עַל הָאָרֶץ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא יִהְיֶה לָהֶם פִּתְחוֹן פֶּה לוֹמַר, לֹא הָיֵינוּ יוֹדְעִים עֹנֶשׁ שֶׁל לָשׁוֹן הָרַע מַה הוּא. לְפִיכָךְ סָמַךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָעִנְיָן הַזֶּה לָזֶה, כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ הַכֹּל עָנְשׁוֹ שֶׁל לָשׁוֹן הָרַע. שֶׁאִם בִּקְּשׁוּ לוֹמַר לָשׁוֹן הָרַע, יְהוּ מִסְתַּכְּלִין מַה נַּעֲשָׂה בְּמִרְיָם. אַף עַל פִּי כֵן לֹא רָצוּ לִלְמֹד. לְכָךְ נֶאֱמַר: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ. לְכָךְ כָּתַב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שִׁלּוּחַ הַמְרַגְּלִים אַחַר מַעֲשֶׂה מְרִים.**

<u>אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, בהעלותך, רמז תשל"ז}</u> – **אין לך גדול מאהרן ומרים, הבאר עולה ומשקה את ישראל בזכות מרים וענני כבוד מקיפין את ישראל בזכות אהרן. וכיון שנתנו רשות בפיהם והסיחו במשה לא שתקתי להם.**

מכאן אפשר להבין, עד כמה חמור עוון לשון הרע!

<u>שואלים המפרשים</u> – איך אפשר להשוות בין מה שדיברו מרים ואהרן במשה רבינו, לבין מה שדיברו המרגלים על ארץ ישראל - ארץ ישראל זה עצים ואבנים, ומשה רבינו זה האדם הקרוב ביותר לקב"ה; איזה מין קל וחומר זה ?

בא ה<u>באר משה מאוז'רוב</u>, ואומר תשובה מאוד מעניינת:

<u>כותב ה<u>באר משה</u></u> – פשר הדבר הוא בגלל חשיבות ומעלת ארץ ישראל;

<u>אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה כג, אות ז}</u> – **אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, הֵן הָאָרֶץ חֲבִיבָה עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יא, יב): אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד. וְיִשְׂרָאֵל חֲבִיבִין עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ז, ח): כִּי מֵאַהֲבַת ה' אֶתְכֶם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֲנִי אַכְנִיס אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן חֲבִיבִין עָלַי, לְאֶרֶץ שֶׁחֲבִיבָה עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי אַתֶּם בָּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנָעַן.**

<u>מדרש נוסף {שם פרשה טז, אות ז}</u> – משל **לְמֶלֶךְ שֶׁזִּמֵּן לִבְנוֹ אִשָּׁה נָאָה וּבַת טוֹבִים וַעֲשִׁירָה, אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ זִמַּנְתִּי לְךָ אִשָּׁה נָאָה וּבַת טוֹבִים וַעֲשִׁירָה. אָמַר לוֹ הַבֵּן אֵלֵךְ וְאֶרְאֶה אוֹתָהּ, שֶׁלֹּא הָיָה מַאֲמִין לְאָבִיו, מִיָּד הֵקִשָּׁה הַדָּבָר וְהֵרַע לְאָבִיו, אָמַר אָבִיו מָה אֶעֱשֶׂה אִם אוֹמַר לוֹ אֵינִי מַרְאֶה אוֹתָהּ לְךָ עַכְשָׁו הוּא אוֹמֵר כְּעוּרָה הָיְתָה לְפִיכָךְ לֹא רָצָה לְהַרְאוֹתָהּ, לְסוֹף אָמַר לוֹ רְאֵה אוֹתָהּ וְתֵדַע אִם כְּדַבְּתִּי לָךְ, וּבְשָׁבִיל שֶׁלֹּא הֶאֱמַנְתָּ בִּי קוֹנָם שֶׁאֵין אַתָּה רוֹאֶה אוֹתָהּ בְּבֵיתְךָ, אֶלָּא לְבִנְךָ אֲנִי נוֹתְנָהּ. וְכָךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל: טוֹבָה הָאָרֶץ, וְלֹא הֶאֱמִינוּ, אֶלָּא אָמְרוּ: נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִם מְעַכֵּב אֲנִי עֲלֵיהֶם הֵם אוֹמְרִים עַל שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה לֹא הֶרְאָה אוֹתָהּ לָנוּ, אֶלָּא יִרְאוּ אוֹתָהּ וּבִשְׁבוּעָה שֶׁאֵין אֶחָד מֵהֶם נִכְנָס לְתוֹכָהּ**

כלומר, מעלת ארץ ישראל היא שהקב"ה יעד אותה לישראל על שום מעלתה וטובה, ומאחר שדיברו סרה על הארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה, נחשב כאילו דיברו בהקב"ה, לפי

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שהוא ביטוי של חוסר נאמנות, שאינם מאמינים בו יתברך הדורש טובתם ושלומם של ישראל, והרי זה פגיעה בכבוד שמים וכמ"ש בזוה"ק {ח"ג – גס"א, א} כביכול כיון דאפיקו על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה.

תירוץ נוסף שאומרים המפרשים, המרגלים דיברו גם כנגד הקב"ה ולא רק כנגד ארץ ישראל – ומכאן יש לנו קל וחומר;

אומרת הגמרא {מסכת סוטה לה, א} – **אמר רבי חנינא בר פפא**: **דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה כי חזק הוא ממנו אל תקרי ממנו אלא ממנו כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם**.

מכאן ודאי שיש לנו קל וחומר – ומה מרים ואהרן שדיברו במשה רבינו נענשו, על אחת כמה וכמה המרגלים שדיברו על הקב"ה – יענשו!.

בספר **דברי דוד**, מצאתי דבר נפלא ש'מרחיב את הלב':

אומר הספר **דברי דוד** – כל מה שאירע כאן; מרים שדיברה לשון הרע ... המרגלים שהוציאו דיבת הארץ – הכל התחיל מארבע מילים שאמרו אלדד ומידד, ואז ממילא סדר הפרשיות הוא בסדר מעניין מאוד;

למה? בואו נחזור לפרשת שבוע שעבר:

בכ"ב בחודש אייר, עם ישראל חונים ורוצים שַׁלְוִים – לא רוצים יותר מן! – **{יא, ו} וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל בִּלְתִּי אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ**; אומר משה רבינו: **{יא, יג} מֵאַיִן לִי בָּשָׂר לָתֵת לְכָל הָעָם הַזֶּה**?!

מסביר ה**אור גדליה** {פרשת בהעלותך} – ולכן אמר משה אל ה' "האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו" וכו', "מאין לי בשר" וכו', פירוש, כי אם היה משה רבינו בבחינת אב ואם לכלל ישראל לא הי' נ"מ אם בנ"י נמשכים אחריו או לא כי צריך היה להשפיע להם את כל צרכיהם, אבל כיון שמשה רבינו אינו בבחינה זו, רק רבם ומנהיג שלהם הוא וא"כ בשלמא אם היו נמשכים אחריו, היה משה רבינו ממשיך להם את צרכיהם, וכמו שבא המן בזכות משה, אבל כיון שאין נמשכים אחרי הנהגתו, א"כ "**מֵאַיִן לִי בָּשָׂר**", איני יכול להמשיך להם רצון זה שאינו לפי רוחי ומדריגת הנהגתי.

אמר משה רבינו: "הבשר לא יכל לבוא דרכי – כי אני רוחני והבשר גשמי; אני יכל לתת להם רק מָן!"; שכן אומרת הגמרא {מסכת תענית, א} – **שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל**, ו**אלו הן**: **משה ואהרן ומרים**. **וג' מתנות טובות ניתנו על ידם ואלו הן**: **באר ענן ומן**; **באר בזכות מרים**, **עמוד ענן בזכות אהרן**, **מן בזכות משה** – כי היה מנותק מן החומר!

ומיד אחר זה באה הפרשה של מינוי שבעים הזקנים, כי מתחיל עכשיו הנהגה חדשה, כי לא נמשכו אחר הנהגת משה רבינו ... הנהגה שהוריד להם לחם מן השמים. וכיון שמיאנו בכל זה, סילק משה רבינו עצמו מהנהגתם, והתחיל ההנהגה ע"י הזקנים [שדרכם יבוא גם הבשר], ההנהגה של דור באי הארץ, הדור שיאכלו לחם מן הארץ, ושיקיימו מצוות התלויות בארץ.

יוצא א"כ, שמשה רבינו היה צריך לאסוף שבעים זקנים; איך הוא יאסוף אותם ?

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין יז, א} – **ת"ר** נאמר בתורה בענין אלדד ומידד:**{במדבר יא-כו} וישארו שני אנשים במחנה**. **יש אומרים** שהכוונה היא ש**בקלפי** {קופסא} **נשתיירו**. **שבשעה שאמר לו הקב"ה למשה**: **אספה לי שבעים איש מזקני ישראל**, **אמר משה**: **כיצד אעשה**? אם **אברור ששה מכל שבט ושבט** משנים עשר השבטים, יהיה מנין הזקנים שבעים ושנים, **נמצאו שנים יתירים** על מנין שבעים זקנים שנאמר לי; ואם **אברור** רק **חמשה חמשה מכל שבט ושבט**, הרי כאן בסכ"ה ששים זקנים, **נמצאו עשרה חסרים** ממנין השבעים; ואם **אברור ששה משבט זה וחמשה משבט זה** {כלומר, מעשרה שבטים אברור ששה מכל אחד, ומשני שבטים אברור חמשה חמשה, ובכך יהיה מנינם שבעים}, **הריני מטיל קנאה בין השבטים**. **מה עשה** משה? **בירר ששה ששה** זקנים מכל שבט, **והביא שבעים ושנים פיתקין** [פתקאות]; **על שבעים** פתקים **כתב** "**זקן**", **ושנים** הנותרים **הניח חָלָק. בללן** עירב את כל הפתקים יחד **ונתנן בקלפי**. **אמר להם** משה לשבעים ושנים הזקנים: **בואו וטלו פיתקיכם**. **כל מי שעלה בידו** פתק שכתוב עליו "**זקן**", **אמר** לו משה: **כבר קידשך שמים**. ו**מי שעלה בידו** פתק **חָלָק אמר** לו: **המקום לא חפץ בך** להיות מן הסנהדרין.

מביא ה**ספרי** דעה נוספת, שאלדד ומידד כלל לא הלכו להוציא פתק;

כותב ה**ספרי** {פרשת בהעלותך} – ר' שמעון אומר: במחנה נשתיירו לפי שראו את משה שמברר לו הזקנים, אמרו: אין אנו כדי לגדולה זו. הלכו והטמינו את עצמם. אמר להם המקום, אתם מעטתם עצמכם, אני אגדל אתכם יותר מכולם בשבעים זקנים.

אבל כששרתה רוח הקודש על שבעים הזקנים, היא שרתה גם על אלדד ומידד ואז הם הוציאו מפיהם נבואה שלא היתה צריכה להיאמר – "**משה מת ויהושע מכניס**"; הנבואה הזאת היתה צריכה להישאר רק אצלהם, כדי שיבינו למה הקב"ה בחר דוקא בשבעים זקנים;

ישנה נבואה של נביא, שחייבת להיאמר – אם נביא מתנבא ולא אומר את נבואתו, זה נקרא 'נביא שכובש נבואתו', והוא

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

חייב מיתה. אבל אם זו נבואה שלא צריכה להיאמר, מזה קרה כל מה שאירע עם אלדד ומידד.

באותו זמן שאמרו אלדד ומידד את הנבואה "**משה מת ויהושע מכניס**", היה נוכח גרשום בן משה במקום; זאת אומרת שהוא הבין, שבעוד כמה ימים, הוא הולך להיות יתום – מבחינתו, 'אבא משה' עוד כמה ימים איננו!

{יא, כז} וַיָּרָץ הַנַּעַר וַיַּגֶּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה: {כח} וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחֻרָיו וַיֹּאמַר אֲדֹנִי מֹשֶׁה כְּלָאֵם: {כט} וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עַם ה' נְבִיאִים כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם.

<u>אומר המדרש {תנחומא פרשת צו, אות יג}</u> - **וּמִנַּיִן הָיְתָה יוֹדַעַת מִרְיָם שֶׁפָּרַשׁ מֹשֶׁה מִן הָאִשָּׁה. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, מִרְיָם הָיְתָה בְּצַד צִפּוֹרָה כְּשֶׁאָמְרוּ לְמֹשֶׁה אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה (שם יא, כז). וְכֵיוָן שֶׁשָּׁמְעָה צִפּוֹרָה, אָמְרָה, אוֹי לָהֶם לִנְשׁוֹתֵיהֶם שֶׁל אֵלּוּ. וּמֵאֵיזֶה זְמַן פָּרַשׁ מֹשֶׁה מִדֶּרֶךְ אֶרֶץ, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה בְּסִינַי קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וְאָמַר לָהֶם: לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אֶל תִּגְּשׁוּ אֶל אִשָּׁה (שמות יט, טו), פָּרְשׁוּ הֵם מִנְּשׁוֹתֵיהֶם וּפָרַשׁ מֹשֶׁה מֵאִשְׁתּוֹ. וְאַחַר מַתַּן תּוֹרָה אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֵךְ אֱמֹר לָהֶם, שׁוּבוּ לָכֶם לְאָהֳלֵיכֶם, וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עִמָּדִי (דברים ה, ל-לא), וְאַל תָּשׁוּב לְדַרְכְּךָ אֶרֶץ. וּכְשֶׁאָמְרָה צִפּוֹרָה אוֹי לִנְשׁוֹתֵיהֶן שֶׁל אֵלּוּ, הֵן נִזְקָקִין לִנְבוּאָה שֶׁיִּהוּ פּוֹרְשִׁין מִנְּשׁוֹתֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ בַּעֲלֵי הַיְמָנִי.**

אם ככה, מרים לא ידעה שרק משה רבינו היה צריך לנהוג בפרישות; שבכל רגע היה צריך להיות מוכן לקבלת השכינה – את זה לא ידעה מרים. ולכן דיברה במשה: "אני נביאה – לא פרושה. אהרן אחי נביא – לא פרוש. מה פתאום משה פרוש?!", וזה היה הלשון הרע שדיברה במשה.

אם ככה יוצא, שהלשון הרע הגיעה מהנבואה שהתנבאו אלדד ומידד – "**משה מת ויהושע מכניס**"; גרשום שומע את הנבואה והולך לספר – מזה ציפורה אשת משה הוציאה את המשפט שלה – "**אוֹי לָהֶם לִנְשׁוֹתֵיהֶם שֶׁל אֵלּוּ**" – מזה מרים דיברה לשון הרע וקיבלה צרעת!

מה עוד קרה, באותו רגע שהתנבאו אלדד ומידד ?

עם ישראל שמעו, שמשה לא נכנס לארץ ישראל, אמרו: "אם ככה, אין יותר הנהגה של משה רבינו – נכנסים להנהגה של טבע!" – ולכן "**שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ**"!

יוצא שכל הבקשה של שילוח המרגלים, מגיע מאותה נבואה של אלדד ומידד! – אם הם לא היו מוציאים את הנבואה הזאת החוצה, מרים לא היתה מדברת לשון הרע. ואם לא היתה מרים מדברת לשון הרע, גם לא היו מבקשים מרגלים!

<u>שואלים</u> – למה נסמכה פרשת המרגלים לפרשת מרים ?!

פשוט מאוד – היא נסמכה, כיון שזה הסדר הכרונולוגי של הדברים!

<u>מספרת הגמרא {מסכת חגיגה ג, א}</u>- **והא הנהו תרי אלמי דהוו בשבבותיה דרבי** והיו שני אילמים בשכנותו של רבי, והיו **בני ברתיה** בני בִּתו **דרבי יוחנן בן גודגדא ואמרי לה בני אחתיה דרבי יוחנן דכל אימת דהוה עייל רבי לבי מדרשא** בכל פעם שהיה רבי נכנס לבית המדרש **הוו עיילי ויתבי קמייהו** היו נכנסים ויושבים לפניו **ומניידי ברישייהו ומרחשין שפוותייהו** והיו מנענעים בראשם והיו שפתותיהם רוחשות **ובעי רבי רחמי עלייהו ואיתסו** וביקש רבי רחמים עליהם ונתרפאו **ואשתכח דהוו גמירי** ונמצא שהיו יודעים **הלכתא** משניות **וספרא** הברייתות שעל חומש ויקרא **וספרי** הברייתות שעל חומשים במדבר דברים **וכולה הש"ס** ומוכח שהאילם יכל ללמוד.

<u>אומר הבן יהוידע</u> – **הנהו תרי אלמי**. שהיו גלגול אלדד ומידד, ונרמזו ב' אותיות של **אל**דד ושל **מי**דד שבאותיות **אלמי**. ונ"ל הואיל וגילו נבואתם בדיבור בפיהם נעשו אלמי, והואיל והיה זה בעבור מרע"ה, לכך רפואתם היתה ע"י רבינו הקדוש שהיה בחינת מרע"ה, וגם ארז"ל מימות מרע"ה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד.

פרשת השבוע שלנו, עוסקת בשילוח המרגלים; שילוח המרגלים, הוא נושא מעניין מאוד. ליקטתי 'על קצה המזלג' רעיון שמביא ה**מלבי"ם**, ואיתו ננסה להבין את הקשר בין הפרשה להפטרה, ששניהם עוסקים בענין המרגלים; משה רבינו שלח י"ב מרגלים, ואילו יהושע שלח שני מרגלים – נעשה הקבלה ביניהם, וננסה להבין למה שלח משה י"ב מרגלים, לעומת יהושע ששלח רק שנים – דברים נפלאים שעוסק בהם **המלבי"ם**:

<u>שאלה ראשונה ששואל ה**מלבי"ם**</u> – למה שלח משה רבינו י"ב מרגלים; ממתי מצינו ששולחים י"ב מרגלים?

בסוף פרשת חוקת, אומרת התורה: **{במדבר כא, לב} וַיְשַׁלַּח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת יַעְזֵר וַיִּלְכְּדוּ בְּנֹתֶיהָ וַיּוֹרֶשׁ אֶת הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר שָׁם**; את מי הוא שלח ? התורה לא מספרת. מרגלים זה דבר סודי. אבל אם נפתח תרגום **יונתן בן עוזיאל**, נדע מי אלה היו;

<u>אומר התרגום **יונתן בן עוזיאל**</u> – **וְשָׁדַר מֹשֶׁה יַת כָּלֵב וְיַת פִּנְחָס** ... – כלב בן יפונה ופנחס!

כאן, בפרשת השבוע, שולח משה רבינו י"ב מרגלים – לכל שבט נציג! – מה זה הדבר הזה ?!

תארו לעצמכם, שהיו צריכים לשלוח לסוריה מרגלים; לכל עדה היה צריך להיות נציג; יגידו הפולנים שהם רוצים נציג ...

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

וההונגרים ... המרוקאים ... הפרסים... הגרוזינים – מה זה, מוציאים מיניבוס לריגול?! ☺

בנוסף, שבט לוי שלא היתה לו נחלה בארץ, לא היה צריך מרגל; מה הקשר בין מרגל, ובין נחלה בארץ ?

שאלה נוספת ששואל **המלבי"ם** – מדוע מפרסמת התורה את שמות המרגלים; **{יג, יד} וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן זַכּוּר: {ה} לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן חוֹרִי: {ו} לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה** ... בשביל מה לספר את השמות שלהם ?

{יג, ג} כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה;

יש דעות בחז"ל שהיו שרי אלפים; יש שסוברים שהיו שרי מאות;

כותב **בעל הטורים** – **ראשי בני ישראל המה**. המה עולה נ' מלמד שהיו שרי נו''ן.

שואל **המלבי"ם** – בשביל מה צריך לקחת את המובחרים שבעם, כדי לרגל ?

שאלה נוספת;

אומרת התורה: **{יג, כ} וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִּכּוּרֵי עֲנָבִים**.

נשאלת השאלה – מה פתאום אומר להם משה, להביא מזכרות – בשביל מה צריך להביא פירות ?! בעוד שלושה ימים יחזרו המרגלים – יאמרו שהארץ טובה ויכנסו לארץ ישראל!

מתי מביאים מזכרת ? אם בן אדם נוסע לסין, והוא יודע שהוא לא יחזור לשם בתקופה הקרובה – אז מה הוא עושה ? קונה איזו מזכרת ותולה על המקרר! – אבל כאן, בעוד שלשה ימים גם ככה הם יחזרו לשם, אז בשביל מה להביא פירות משם ?!

שאלה נוספת ששואל ה**מלבי"ם**;

באף מקום בפרשה, לא כתוב שאותם שליחים שנשלחו לתור את הארץ היו מרגלים; נאמר רק **{יג, ב} שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן** וגו'; בספר דברים נאמר **{א, כב} וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ** וגו'; פה כתוב '**וְיָתֻרוּ**' ושם כתוב '**וַיַּחְפְּרוּ**' – בשום מקום לא מוזכרת המילה 'ריגול', על אותם אנשים ששלח משה רבינו.

היחיד שקורא להם מרגלים, הוא משה רבינו – איפה ?

אומרת התורה: **{יג, טז} אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר אֶת הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ**.

כותב רש"י – **ויקרא משה להושע** וגו'. התפלל עליו, יה יושיעך מעצת **מרגלים**.

נשאלת השאלה – בשליחות הזאת, לא מוזכרת המילה 'ריגול'[1]. אם ככה, מדוע מכנה אותם משה רבינו בשם 'מרגלים' ?!

שאלה נוספת שעומדים עליה רבותינו:

כתוב ששאל משה רבינו את הקב"ה, האם לשלוח מרגלים. אמר לו הקב"ה: "אני אומר לך שלא צריך. אבל אם הם מבקשים – תשלח";

בא ה**יד יוסף**, לר' יוסף צרפתי, ואומר – רבותי, סדר הפרשה איננו נכון!

למה לא נכון ?

כי אם נפתח פסוק בספר דברים; אומרת התורה: **{א, כב} וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ** וגו' – מכאן יוצא, שהעם יזם את שילוח המרגלים; אמר משה רבינו: **{שם כג} וַיִּיטַב בְּעֵינַי הַדָּבָר וָאֶקַּח מִכֶּם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט**.

יוצא שהעם יזם את ענין שילוח המרגלים; העם פנה למשה – משה פנה לקב"ה – הקב"ה אמר לו שלא צריך "אבל אם הם רוצים – תשלח" – והוא שלח!

יוצא, שהפרשה שלנו, שמתחילה **{יג, ב} שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ**, מדלגת על שני שלבים שקדמו לאירוע הזה; קודם כל העם יזם את הענין, שנאמר "**וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם**"; הרעיון מצא חן בעיני משה רבינו; הוא שאל את הקב"ה, שמצדו אמר שלא צריך, אבל הסכים לבקשתם לשלוח – אם ככה, הפרשה שלנו מתחילה רק מהשלב השלישי;

נשאלת השאלה – מדוע מעלימה התורה, את שני השלבים הראשונים ?

לאחר מקבץ השאלות הזה, בואו נעבור להפטרה בפרשת השבוע, מספר יהושע:

אומר הנביא: **{יהושע ב, א} וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה**.

---

[1] בשונה ממה ששלח משה רבינו לרגל את יעזר, ששם נאמר 'מרגלים'; גם אצל יוסף, כאשר באו האחים למצרים, מה אמר להם יוסף ? **{בראשית מב, ט} מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם**.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

סביב הפסוק הזה, אפשר לרכז לפחות שלושים שאלות שמצאתי במפרשי הנ"ך; נעמוד רק על כמה שאלות מרכזיות:

<u>שאלה ראשונה</u> – מה פירוש "**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים**"; איך שולח יהושע מרגלים, מבלי לשאול את הקב"ה; הרי כבר ידע יהושע, מה קרה עם אותם מרגלים שהוציאו דיבת הארץ רעה?

<u>שאלה נוספת</u> – מדוע מזכיר הנביא את שם אביו של יהושע – "**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן**"?

בתחילת הספר, אומר הנביא: **{א, א} וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד ה' וַיֹּאמֶר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר: {ב} מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת** ... יהושע נהיה המנהיג, ומכאן הכל מתחיל – **{י} וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר**... **{יב} וְלָראוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר** – יהושע נקרא רק בשמו הפרטי; פתאום בפרק ב', נזכר הנביא לחזור ולהזכיר שוב פעם את שם אביו – "**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן**" – בשביל מה לחזור פעם נוספת, זה הרי לא ספר חדש שצריך להזכיר את שמו מחדש ?

<u>שאלה נוספת</u> – "**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים**"; מה זה משנה, מאיפה הוא שלח את האנשים ?

אתה קורא: "צה"ל תקף בסיסים בעזה" – משנה לך מאיפה יצאו המטוסים; אם יצאו מתל נוף, או מבסיס חצרים – מה זה משנה ?!

ועוד יש להקשות: קודם היה לו לומר מה הוא שלח, ורק אח"כ את תחנת המוצא – "**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ מִן הַשִּׁטִּים**" – לכאורה, זה הסדר שהיה צריך להיות כתוב! – מדוע נכתבה תחנת המוצא, לפני שנכתב בכלל מה הוא שלח – "**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ**"?

<u>שאלה נוספת שהיינו רוצים לברר</u>:

אומר הקב"ה ליהושע: **{יהושע א, ה} לֹא יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אַרְפְּךָ וְלֹא אֶעֶזְבֶךָּ:{ו} חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תַּנְחִיל אֶת הָעָם הַזֶּה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם: {ז} רַק חֲזַק וֶאֱמָץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי**... {ט} **הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעַרְץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ** – "אין לך ממה לפחד!";

<u>נשאלת השאלה</u> – אם הקב"ה אומר לך שאין לך ממה לדאוג, למה אתה שולח מרגלים ???

יאמר האומר – "צריך לעשות השתדלות!"

אני רוצה לשאול – כמה חרבות הניפו על האויבים, כאשר בא יהושע לכבוש את יריחו ???

יריחו לא נכבשה עם חרבות, אלא בעזרת שופרות;

אומר הנביא: **{ו, ב} וַיֹּאמֶר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת יְרִיחוֹ וְאֶת מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל: {ג} וְסַבֹּתֶם אֶת הָעִיר כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּיף אֶת הָעִיר פַּעַם אֶחָת כֹּה תַּעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים: {ד} וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת: {ה} וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ כָל הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ.**

אם הקב"ה אומר לך, שאת יריחו כובשים עם שופרות – למה אתה שולח מרגלים ???

דבר נוסף:

"**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ**"; מה פירוש '**חֶרֶשׁ**' ?

<u>כותב הרד"ק</u> – **חרש לאמור**. הזהירם שילכו בשתיקה הולכים כחרשים שלא ירגשו בהם.

<u>כותב הגאון מוילנא</u> – שלח אותם בשתיקה, שהיה מתייירא שלא יכשלו כראשונים.

אם כן, יהושע עושה את הכל בשקט – הוא כנראה למד את הלקח מהמרגלים ששלח משה, שהכל היה בצרמוניה; את מי הוא שולח ?

את כלב בן יפונה, ואת פנחס; כלב בן יפונה, כנראה שלא היה לו למי לדווח, כי אשתו – מרים, כבר נפטרה בחודש ניסן קודם; פנחס היה נשוי וכנראה שהיה צריך לדווח לאשתו, למרות שזו לא ראיה;

לפני כמה שבועות, הלכתי לנחם ידיד קרוב שאביו נפטר; שאלתי אותו, מה אבא שלו היה עושה בחיים, אז הוא סיפר לי: "תתפלא לשמוע – אבא שלי היה איש צבא קבע; מעולם לא ידענו, שאבא שלנו עבד בשב"כ במשך 35 שנה! – לא אנחנו – הילדים, ולא אמא! ידענו שהוא רק בקבע; ברגע שהוא פרש מהקבע בגלל הגיל, הוא המשיך לעבוד בשב"כ, ואמר לנו שהוא עובר לעבוד בשופרסל; היה לו תג עבודה של שופרסל, והיינו מקבלים הביתה גם מכתבים משופרסל – ואבא המשיך לעבוד בשב"כ;

כשאבא הגיע לגיל שצריך לצאת לפנסיה, הזמינו אותנו למסיבה ב'בור'; כל מי שהתכוון להגיע למסיבה, היה צריך

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

למלא פרטים 'איפה הוא עובד', 'מה הוא עושה' 'כמה ילדים' וכו';

יום אחד 'נפל לנו האסימון' – אבא, כל השאלון הזה לשופרסל – מה זה משנה להם כל הפרטים האלה ?! אז בהתחלה הוא אמר, שהם רוצים לתת מתנות לפי מס' הילדים וכו'. בקיצור, אחרי כמה זמן אמר לו אחד האחים: 'אבא תפסיק, מה אתה עובד עלינו – זה נשמע מוזר כל הסיפורים שאתה אומר לנו!', ואז הוא אמר: 'זה סניף של שופרסל, שנמצא בבור בקריה'! ... רק כשהגיע אבא לגיל זיקנה, זו היתה הפעם הראשונה, שבה הוא גילה לנו שהוא היה עובד בשב"כ!";

אם ככה, יהושע שולח את המרגלים 'חֶרֶשׁ' – אף אחד לא יודע ולא שומע!

<u>אומר ה**אזנים לתורה**</u> {<u>הערות להפטרה</u>} – **וישלח יהושע... שנים אנשים מרגלים חרש**. דרך כל מרגל להסתיר את זהותו מטרתו, כי בנפשו הוא. ואם יודע לאויב, שהוא בא לרגל, אחת דתו להמית. ולמה, איפוא, הוסיף הכתוב אל 'מרגלים' – 'חרש' דבר המובן מאליו?

וי"ל שבא בזה להודיע, שגם עצם משלוח המרגלים היה "חרש", "סוד צבאי", אפילו למחנה ישראל ולפיכך מצינו, שהכריז יהושע בקרב המחנה: "הכינו לכם צידה כי בעוד ג' ימים אתם עוברים את הירדן" {יהושע ב} ולא שאלו אותו, הלא שלחת לרגל את הארץ, נחכה עד שישובו המרגלים ונשמע מה בפיהם, אלא שלא ידע איש, שיהושע שלח מרגלים. וגם בשובם נאמר: "ויבאו אל יהושע בן נון ויספרו לו... ויאמרו אל יהושע". ולא השתתף עם שר הצבא איש מבני ישראל, לא בשילוח המרגלים ולא בשעת מסירת "המצאות אותם". ומפני שנכשלו בימי משה, שכל העם לשבטיו שלח מרגלים ושמע אח"כ מהם את התוצאות, ששמשו סיבה לדבה ולמרד – לפיכך לא התערב עוד העם בימי יהושע בענין המרגלים, ואפילו במחנה ישראל היה הכל "חרש", בין בהליכתם ובין בחזירתם.

<u>אומר המדרש {ילקוט שמעוני, יהושע, רמז ז}</u> – **מהו חרש לאמר, ר' יהודה אומר**: **כלי נגרות היו בידם כנגרין[2], ר' נחמיה אומר**: **עשו עצמם קדרין והיו צועקים ואומרים הרי קדרות, מי שירצה יבא ויקנה למה שלא ירגיש בהם אדם, רש"א**: **כמשמעו, א"ל עשו עצמכם חרשים אתם עומדים על אופיה** [דרכם ומנהגם] **שלהם** יחשבו שאתם חרשים, וכך ידברו לידכם דברים שמפחדים לומר בציבור.

<u>נשאלת השאלה</u> – למאן דאמר '**עשו עצמם קדרין**' – הרי כל היעוד של זה היה, שימכרו דברים כדי שישמעו מה האנשים מדברים; א"כ, מה אכפת להם מה הם מוכרים – אם מוכרים מני סדקית, או כפתורים או בננות?! ☺ - תאמר להם שימכרו כל מיני דברים, על מנת שישמעו מה האנשים מדברים – למה הדגש הוא, דוקא על כלי חרס ?

<u>מכאן הייתי רוצה להיכנס לעניין נוסף</u>:

המלבי"ם פותח את ביאורו, בפרשת שילוח המרגלים ע"י יהושע, ושואל שאלה – איך שלח יהושע מרגלים, לאחר שראה את הרוע שנמשך מהשליחות בימי משה ?

<u>אני רוצה לשאול שאלה נוספת, וממנה להתחיל לסגור את הקצוות</u>:

אותם שני מרגלים – כלב ופנחס – מגיעים ליריחו ונכנסים לגור אצל אישה אחת, ששמה רחב; לכאורה, המילה שכתובה עליה בפסוק, אינה נאה בלשון המעטה.

<u>אומר רש"י</u> – **אשה זונה.** תרגם יהונתן : פונדקיתא, מוכרת מיני מזונות.

<u>כותב **הספרי** {בהעלותך}</u> – **ר' יהודה אומר: ארבעה שמות של גנאי היה לה, נקרא שמה רחב הזונה כשמה, ד"א רחב הזונה שהיתה מזנה עם בני המדינה מבפנים ועם הליסטים מבחוץ, שנאמר "כי ביתה בקיר החומה ובחומה היא יושבת", ד"א רחב הזונה שהיתה מארץ כנען ולא היה בארץ כנען בני אדם רעים וקשים מהם, ד"א רחב הזונה שהיתה מאנשי יריחו מאותן שכתוב בהן כלייה, שנאמר "החרם תחרימם" {דברים כ, יז}.**

בהמשך הדברים, כותב רש"י {שם ו, כג} שכלב ופנחס היו צריכים להישמר כמלאכים, כדי לא לחטוא עם רחב. עד כדי כך, שחז"ל אומרים {מגילה טו, א} – שהיא היתה אחת מארבע הנשים היפות בתבל; **תנו רבנן ארבע נשים יפיפיות היו בעולם**: **שרה ואביגיל רחב ואסתר**; ועוד אומרת הגמרא {מסכת תענית ה, ב} – **א"ר יצחק**: **כל האומר רחב רחב מיד נקרי** מקבל טומאה [קרי];

אם ככה, <u>נשאלת השאלה</u> – מה פתאום הם נכנסו לבית הזה???

יאמר האומר: "הם לא ידעו, שהבית הזה הוא בית של אישה מופקרת – הם חשבו שזו אכסניה כשרה למהדרין!"

<u>אומר **המלבי"ם**</u> – לא נכון – הם נכנסו לשם ביודעין!

מאיפה אנחנו יודעים ?

<u>אומרת הגמרא {מסכת זבחים קט"ז, ב}</u> – **דאמר מר**: **אין לך כל שר ונגיד שלא בא על רחב הזונה. אמרו בת י' שנים היתה כשיצאו ישראל ממצרים, וזנתה כל מ' שנה שהיו**

---

[2] **ברוך שאמר**: איך יכולים להיות נגרים, תוך שלושה ימים – שהרי יהושע אמר, שתוך שלושה ימים נכנסים לארץ ?!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ישראל במדבר. אחר נ' שנה נתגיירה אמרה: יהא מחול לי בשכר חבל חלון ופשתים.

נשאלת השאלה – אם הם ידעו שהבית הזה מלא תועבה, אז למה בכל זאת הם נכנסו לשם ???

אומר ה**מלבי"ם** – מסיבה פשוטה מאוד;

מיד לאחר שהם נכנסו, נאמר בנביא {**יהושע ב, ב**} **וַיֵּאָמַר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת הָאָרֶץ** – רק נכנסו – מיד הגיעו שליחים מהמלך: "מרגלים הגיעו!"[3]

ידעו כל העולם שאלוהיהם של אלו שונא זימה – הם ידעו שעם ישראל גדור בעריות – "יבואו שני שליחים מארץ ישראל ויכנסו לבית של פריצות?! בטוח שהם לא יהודים!!!"

באים המפרשים על ה**מלבי"ם**, ואומרים – זה לא כ"כ פשוט – ומביאים לכך ראיה;

מספרת הגמרא {מסכת עבודה זרה יח, א -ב} – **דאמר ר' יוחנן: פעם אחת היתה בתו** של רבי חנינא **מהלכת לפני גדולי רומי. אמרו** זה לזה: **כמה נאות פסיעותיה של ריבה** [נערה] **זו!** כששמעה את דבריהם, **מיד דקדקה בפסיעותיה** שיהיו נאות עוד יותר. **והיינו דאמר ר' שמעון בן לקיש: מאי דכתיב {תהילים מט-ו} עון עקבי יסבני**? הכוונה היא ש**עונות שאדם דש בעקביו בעולם הזה** כגון דקדוק בפסיעות, **מסובין לו** לעתיד **ליום הדין** ... לאחר שנפטר ר' יוסי בן קיסמא, הלכו כל גדולי רומא לקבורתו. לאחר שחזרו מהלווייתו, **מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון, שהיה יושב ועוסק בתורה, ומקהיל קהלות ברבים** כדי ללמדם **וספר תורה מונח לו בחיקו** מתעלם מגזירת המלכות. **הביאוהו וכרכוהו בספר תורה, והקיפוהו בחבילי זמורות** {ענפים} **והציתו בהן את האור. והביאו ספוגין של צמר, ושראום במים והניחום על לבו** של רבי חנינא, **כדי שלא תצא נשמתו במהרה. אמרה לו בתו: אבא!** וכי ראוי ש**אראך בכך**? **אמר לה: אילמלי אני נשרפתי לבדי, היה הדבר קשה לי. עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי, מי שמבקש** לפרוע את **עלבונה של ס"ת הוא יבקש** לפרוע גם את **עלבוני**. ובעלות להב האש, **אמרו לו תלמידיו: רבי, מה אתה רואה? אמר להן: גליון** [גווילין] **נשרפין ואותיות פורחות!** אמרו לו תלמידיו: **אף אתה פתח פיך, ותכנס [בך] האש** ותצא נשמתך מהרה ולא תתייסר. **אמר להן** ר' חנינא: **מוטב שיטלנה** את נשמתי **מי שנתנה** לי, היינו הקב"ה, **ואל יחבל הוא בעצמו** כלומר, ולא אחבל אני בעצמי שלא אהיה מאבד עצמי לדעת. כשהמשיכה האש לבעור ורבי חנינא עדיין לא מת, **אמר לו קלצטונירי** הרומאי שהיה ממונה על שריפתו: **רבי, אם אני מרבה בשלהבת ונוטל** ומסיר את ה**ספוגין של צמר מעל לבך** כדי לזרז את מיתתך שלא תתייסר, האם **אתה מביאני לחיי העולם הבא**? **אמר לו** רבי חנינא: **הן.** אמר לו אותו רומאי: **השבע לי** על כך. ו**נשבע לו. מיד הִרבה** הממונה הרומאי **בשלהבת ונטל** את ה**ספוגין של צמר מעל לבו** של רבי חנינא, ו**יצאה נשמתו במהרה. אף הוא** [הממונה הרומאי] **קפץ ונפל לתוך האור** ונשרף. **יצאה בת קול ואמרה: רבי חנינא בן תרדיון וקלצטונירי מזומנין הן לחיי העולם הבא. בכה רבי ואמר: יש קונה עולמו בשעה אחת** כדוגמת הממונה הרומאי, **ויש קונה עולמו בכמה שנים** של עבודת ה' או של יסורים. **ברוריא דביתהו** אשתו **דר' מאיר, ברתיה** בתו **דר' חנינא בן תרדיון הואי** (היתה). לאחר מה שקרה, **אמרה לו** לרבי מאיר: **זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות** חרפה היא לי שאחותי יושבת באהל של זונות. התוכל להצילה ? **שקל תָּרַקְבָּא דדינרי ואזל** נטל רבי מאיר תרקב {שלשה קבים} דינרי זהב, והלך לבית הבושת שבו היתה אחות אשתו. **אמר** לעצמו: **אי לא איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא** אם לא נעשה בה איסור, היינו, אם עדיין לא זינתה, יעשה לה נס ואצליח לשחררה. **אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא** אולם אם עברה על איסור {זנות} לא יעשה לה נס. לפיכך הלך רבי מאיר לברר את מצבה לפני שניסה לשחררה. **אזל נקט נפשיה כחד פרשא** הלך והתלבש כפרש רומאי, ונכנס לבית הבושת. **אמר לה** [לאחות אשתו]: **השמיעני** התרצי **לי. אמרה ליה: דשתנא אנא** נידה אני. **אמר לה: מתרחנא מרתח** אמתין לך עד שיפסוק דם וסתך. **אמרה לו: נפישין טובא (ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי** יש פה נערות רבות שהן יפות ממני! משששמע רבי מאיר את דבריה, **אמר** לעצמו: **שמע מינה לא עבדה איסורא** מדבריה משמע שהיא לא עברה שום איסור, ושמרה על עצמה אפילו במקום טמא זה, שכן נראה, ש**כל דאתי אמרה ליה הכי** כל מי שבא לבית הבושת ותובע אותה, ודאי כך היא אומרת לו – כמו שאמרה לי. **אזל לגבי שומר דידה** הלך רבי מאיר אל השומר שלה ו**א"ל: הבה ניהלה** תן לי את הנערה, שאני רוצה לקחתה מכאן! **אמר ליה** השומר: **מיסתפינא ממלכותא** מפחד אני מהמלכות. **אמר ליה** רבי מאיר: **שקול תרקבא דדינרא** קח תרקב של דינרים, **פלגא פלח ופלגא להוי לך** בחצי מהם תשחד את השלטונות, והחצי השני יהיה לך. **א"ל** השומר: **וכי שלמי מאי איעביד** וכשיגמרו הדינרים, מה אעשה? מהיכן אשלם את השוחד? **א"ל** רבי מאיר: **אימא** אמור: '**אלהא דמאיר עננני**!' **ומתצלת** ואתה ניצול. **א"ל** השומר לרבי מאיר: **ומי יימר דהכי איכא** ומי אמר שאכן כך הוא, שבאמת אנצל ע"י תפילה זו? **[א"ל** רבי מאיר: **השתא חזית** כעת תראה] **הוו הנהו כלבי דהוו קא אכלי אינשי** היו שם אותם כלבים שהיו אוכלים בני אדם – בשפתינו 'אָמְטָפִים' ☺ **שקל קלא שְדָא בְהו** נטל השומר גוש עפר וזרק עליהם, **הוו קאתו למיכליה** באו הכלבים להתנפל עליו ולאוכלו, **אמר, 'אלהא דמאיר עננני**!' מיד **שַבְקוהַ** עזבוהו הכלבים. בכך השתכנע השומר שאכן יש בידו דרך להינצל, **ויהבה ליה** ומסר את גיסתו של רבי מאיר לידיו. **לסוף אשתמע מילתא בי מלכא**

---

[3] **ברוך שאמר**: אומרים המפרשים, המרגלים ששלח משה רבינו הלכו ארבעים יום – ולא נתפסו. הם רק נכנסו – מיד מגיע שליח ממלך יריחו!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לבסוף נשמע הדבר בבית המושל. **אתיוה** הביאו את השומר למשפט, ולאחר שהאשימו אותו בשיחרור אסירת מלכות נגד החוק, **אסקוה לזקיפה** העלוהו לגרדום לתלותו. **אמר**: '**אלהא דמאיר עננ**י!' התרחש נס, ולא הצליחו לתלותו. **אחתוה** הורידוהו מהגרדום ו**אמרו ליה**, **מאי האי** מה זה שאין אנו מצליחים לתלותך? **אמר להו**: **הכי הוה מעשה** כך היה המעשה, וסיפר להם מה שאירע בינו לבין רבי מאיר. **אתו חקקו לדמותיה דר' מאיר אפיתחא דרומי** באו הרומאים, וחקקו את דמותו של רבי מאיר על שערי העיר רומי. **אמרי** ואמרו, כלומר, הכריזו: **כל דחזי לפרצופא הדין לייתיה** כל מי שראה את בעל הפנים הללו יביאהו לרשויות! **יומא חדא חזיוהי רהט אבתריה** יום אחד ראוהו הרומאים ורדפו אחריו. **רהט מקמייהו על לבי זונות** ברח רבי מאיר מפניהם ונכנס לבית זונות. **איכא דאמרי בשולי עובדי כוכבים חזא** יש אומרים שלא כך היה המעשה, אלא שבאותו רגע ראה לפניו תבשיל של עובדי כוכבים שאסור באכילה. **טמש בהא ומתק בהא** הטביל אחת מאצבעותיו בתבשיל ומצץ באצבע אחרת. **איכא דאמרי אתא אליהו אדמי להו כזונה** ויש אומרים גירסה שלישית על מה שקרה, שבא אליהו הנביא, ונדמה לרופאים כזונה, **כְּרַכְתֵּיה** והיא חיבקה את רבי מאיר. **אמרי** אמרו הרומאים: **חס ושלום**! לא יתכן שזה רבי מאיר! **אי ר' מאיר הוה לא הוה עביד הכי** שאילו היה זה רבי מאיר, לא היה עושה כן. וכך ניצל מהם.

עפ"י דברי הגמרא, <u>אומרים המפרשים</u> – יוצא, שכדי להציל את עצמו, נכנס ר' מאיר למקום עבירה; למאן דאמר נכנס לבית זונות – כך, אותו הדבר, עשו כלב ופנחס – אעפ"י שידעו שזה בית של תועבות, נכנסו בתוכו – למה ? כי ידעו שיגידו האנשים "אלוהיהם של אלו שונא זימה – לא יכל להיות שהם מבני ישראל!" – ובכך הצילו את עצמם!

<u>אם אלה הם פני הדברים, הייתי רוצה לגשת לעוד פסוק אחד וממנו להתחיל לסגור קצוות</u>:

אומר הנביא: **{ב, ג} וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל רָחָב לֵאמֹר הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלַיִךְ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתֵךְ כִּי לַחְפֹּר אֶת כָּל הָאָרֶץ בָּאוּ: {ד} וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנוֹ וַתֹּאמֶר כֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאַיִן הֵמָּה.**

<u>כותב ה**אלשיך הקדוש**</u> – **וַתִּצְפְּנוֹ** לשון יחיד, כי עשתה בערמה להצפין ולכסות הענין לבל ישיתו לב אל המרגלים אשר היו אז לפניה, ע"כ תפסה אותם בידים לפני שלוחי המלך וזהו **וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנוֹ** את הענין בזה ותאמר "**כֵּן בָּאוּ אֵלַי**" וכו' לומר האם שני אנשים בלבד באים לביתי שאדרוש מאין המה, הלא כן כאשר באו אותם האנשים באו אלי האנשים האלה אשר לפניכם ולא ידעתי מאין המה וכאשר לא ידעתי מאין באלה, כן לא ידעתי גם במרגלים כי אדרבא, מהם לוקחת ראיה למרגלים.

<u>אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה טז, אות א}</u> – **שֶׁאֵין לְךָ חָבִיב לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּשֶׁלִּיחַ שֶׁמִּשְׁתַּלֵּחַ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה וְנוֹתֵן נַפְשׁוֹ כְּדֵי שֶׁיִּצְלַח בִּשְׁלִיחוּתוֹ, וְאֵין לְךָ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּשְׁתַּלְּחוּ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה וְנוֹתְנִין נַפְשָׁם לְהַצְלִיחַ בִּשְׁלִיחוּתָן כְּאוֹתָם שְׁנַיִם שֶׁשָּׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ב, א): וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם, מִי הָיוּ, שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ אֵלּוּ פִּינְחָס וְכָלֵב, וְהָלְכוּ וְנָתְנוּ נַפְשָׁם וְהִצְלִיחוּ בִּשְׁלִיחוּתָן... (יהושע ב, א): וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה, עָמְדָה וְקִבְּלָן, וְהִרְגִּישׁ בָּהֶן מֶלֶךְ יְרִיחוֹ וְשָׁמַע שֶׁבָּאוּ לַחְפֹּר אֶת הָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ב, ב): וַיֵּאָמַר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר, כִּינֵן שֶׁהָלְכוּ לְבַקְּשָׁם, מֶה עָשְׂתָה רָחָב, נָטְלָה אוֹתָם לְהַטְמִינָם, אָמַר לָהּ פִּינְחָס אֲנִי כֹהֵן וְהַכֹּהֲנִים נִמְשָׁלוּ לְמַלְאָכִים, שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ב, ז): כִּי שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מַלְאַךְ ה' צְבָאוֹת הוּא, וְהַמַּלְאָךְ מְבַקֵּשׁ נִרְאֶה מְבַקֵּשׁ אֵינוֹ נִרְאֶה** – "אמר לה פנחס: "אם ככה, אותי את לא צריכה להחביא. תחביאי את חבר שלי כָּלֵב – **לְפִיכָךְ אָמַר לָהּ פִּינְחָס אֲנִי כֹהֵן וְאֵינִי צָרִיךְ לְהַטְמִין, הַטְמִינִי לְכָלֵב חֲבֵרִי וַאֲנִי עוֹמֵד לְפָנֶיהָן וְאֵינָן רוֹאִין אוֹתִי, וְכֵן עָשְׂתָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ב, ד): וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנֵם אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא (יהושע ב, ד): וַתִּצְפְּנוֹ, הֲרֵי שֶׁלֹּא הִטְמִינָה לְפִינְחָס אֶלָּא לְכָלֵב.**

אני לא מבין, מה החגיגה הגדולה שהמדרש מתפעל משני האנשים האלה – מה הם כבר עשו; נכנסו לבית של רחב, יצאו החוצה, ברחו להר – היו שם שלושה ימים וחזרו הביתה! יהושע אמר להם: "לכו לרעות את יריחו ואת הארץ" – הם לא רעו – לא את יריחו ולא את הארץ! – ממה ההתפעלות הגדולה???

<u>לאחר מקבץ השאלות הזה, נוכל לגשת לביאורו של ה**מלבי"ם** ובע"ה תהיה לנו כאן הבנה נפלאה, בענין השליחות של אותם המרגלים</u>:

<u>אומר ה**מלבי"ם**</u> – יש הבדל בין לתור ובין לרגל; האדם שהולך לתור, מחפש את הטוב;

התיירים [מלשון תרים] לא באים לראות את דימונה, וגם לא את חירייה – הם באים לראות אתרים יפים; מראים להם את ארץ ישראל; קיסריה ... טבריה ... עכו ... ואפילו בבני ברק, יש כבר מה לראות ☺ - אז מראים להם אתרים יפים. מצד שני, אתה לא תראה לתיירים בסיסי צבא – כי זה לא מעניין אותם!

המרגלים, אומר ה**מלבי"ם**, בדיוק להיפך – באים לראות את הרע שבארץ!

את המרגלים שולח שר הצבא, ואף אחד לא יודע את שמם או את מקום שליחותם – מלבדו; ומה התפקיד שלהם ? לדווח את כל הדברים הרעים – "ראינו את כל מצבורי הנשק

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

... את כל הביצורים ... יש להם כימי, גרעיני ..." – כל המידע הזה, מגיע ממרגלים!; מרגל לא ישלח לשב"כ – "תשמע, יש כאן מפלי מים משגעים – כדאי לכם לבוא!"; מרגל הולך לבדוק, את כל הנקודות האסטרטגיות של אותה מדינה.

את התרים לא שולח ראש הממשלה, אלא זו יוזמה פרטית שלהם – הם רוצים לתור את הארץ! –מארגנים טיול למדינה פלונית, כדי לראות את הדברים היפים והטובים שבה.

{יב, א} וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: {ב} שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן – עם ישראל הוא היוזם!

אומרת התורה: **{דברים א, כב} וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ** וגו'; אמר משה רבינו: **{שם כג} וַיִּיטַב בְּעֵינַי הַדָּבָר** – שאלתי את הקב"ה, והוא אמר לי "**שְׁלַח לְךָ**" !

יוצא א"כ, שהעם היה היוזם לזה, ואם ככה, הם הלכו לראות רק את הטוב בארץ! – אמר הקב"ה למשה: "אני אומר לך שהם לא צריכים – אבל אם הם רוצים – שילכו";

<u>נשאלת השאלה</u> – אז בשביל מה הם הלכו, אפשר לחשוב שיש לנו ארץ אחרת?! – גם אם היו רואים שהיא לא טובה, לא היתה להם ברירה אחרת – זאת הארץ שנתן לכם הקב"ה, ואליה נכנסים!

<u>אומר ה**מלבי"ם**</u> – פשוט מאוד, כל אחד הלך לבחור לעצמו את המקום המתאים לו, בארץ ישראל;

שבט זבולון היה צריך חוף ים, לכן הוא לא יכל לקבל נחלה בבאר שבע – הוא צריך לקבל את אשדוד, או את אשקלון, או את נתניה וכו' – מקומות עם חופים; אם תיתן לו את המקום הכי יפה בארץ, אבל אין לו חוף ים – לא יהיה לו מה לעשות שם!

<u>נשאלת השאלה</u> – אז למה אמר הקב"ה, שאין צורך לשלוח מרגלים ?

ה**מלבי"ם** לא עונה על זה. אבל זה מובן מאליו – הארץ עתידה להתחלק בגורל, ואם ככה, כל שבט יקבל את החלק המתאים לו ביותר – בגורל לא יכל ליפול דבר שלא מתאים, שנאמר **{משלי טז, לג} בַּחֵיק יוּטַל אֶת הַגּוֹרָל וּה' כָּל מִשְׁפָּטוֹ**.

ברגע ששלחו לכל שבט את הנציג שלו, אומר ה**מלבי"ם**, כל אחד התאים לעצמו את החלק המתאים ביותר עבורו! ממילא, שלחו נציג לראובן, שלחו נציג לשמעון, שלחו נציג לישששכר, שלחו נציג לזבולון ... – כל אחד בחר!

<u>נשאלת השאלה</u> – ולמה היה צורך לשלוח את המובחרים מכל שבט ?

כי אם היו שולחים את הפשוטים שבהם, אף אחד לא היה שומע בקולם – "אתה לא מבין בכלום – מי אתה בכלל?!"; אבל אם שולחים את המובחרים שבהם – ודאי שהם יקשיבו בקולם!

זה מה שנאמר **{דברים א, כב} וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ** וגו' – למה? "אנחנו רוצים לראות, איפה אנחנו הולכים לגור!" – **{כג} וַיִּיטַב בְּעֵינַי הַדָּבָר** – "למה לא – תלכו ותראו – הכל בסדר גמור!"; אומר הקב"ה – "לא צריך, יהיה גורל! אבל אם אתם רוצים לראות – תלכו לראות!";

אמר הקב"ה למשה: "אבל תדע לך, יש סכנה גדולה שיהפכו את ענין התיור לריגול! – פתאום הם ישנו את הסטטוס שלהם ויהפכו להיות מרגלים – ומזה יכולה לצאת בעיה גדולה!".

<u>אומר ה**מלבי"ם**</u> – המרגל נשלח ע"י שר הצבא; אף אחד לא יודע מי הוא. לאחר השליחות, הוא חוזר לשר הצבא ולא לעם. וזה בדיוק מה שקרה;

הם הלכו לרגל את הארץ – לראות את הטוב שבארץ, שנאמר "**וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן**"; הם תרו את הארץ... הסתובבו בה – הכל היה בסדר גמור!; אז איפה היתה הבעיה ?

אומרת התורה: **{דברים א, כד} וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיְרַגְּלוּ אֹתָהּ**;

אמרו המרגלים: "עד עכשיו תרנו את הארץ – כל אחד בחר את החלק שלו. מעכשיו – אנחנו נעשים מרגלים!" – מאותו הרגע, הם התחילו לראות דברים שלא היו קשורים לשליחות שלהם; אם זה לא קשור אליהם, הם התחילו לדבר כנגד ארץ ישראל ולהוציא דיבת הארץ רעה!

עפ"י זה, נוכל להבין את הפסוק: **{יג, טז} אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר אֶת הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ**.

<u>כותב רש"י</u> – **ויקרא משה להושע** וגו'. התפלל עליו, יה יושיעך מעצת **מרגלים**.

<u>נשאלת השאלה</u> – למה לא אמר לו משה "יה יושיעך מעצת **התרים**" ?

כי כל זמן שהם הלכו לתור – זה בסדר גמור; אבל כששינו את הסטטוס שלהם, מתרים למרגלים – אז "יה יושיעך מעצת **מרגלים**".

<u>שימו לב, עד כמה הדברים מדוקדקים</u>:

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומרת התורה: {יד, ו} **וַיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה מִן הַתָּרִים אֶת הָאָרֶץ קָרְעוּ בִּגְדֵיהֶם**; לא נאמר "**מִן המרגלים** אֶת הָאָרֶץ" – הם הלכו רק לתור!

ומי שהלך רק לתור, מה אמר ? – {יד, ז} **הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד**.

אומר ה**מלבי"ם** – שים לב מה קורה כאן;

{יג, כו} וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר פָּארָן קָדֵשָׁה וַיָּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֶת כָּל הָעֵדָה וַיַּרְאוּם אֶת פְּרִי הָאָרֶץ:{כז} וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ ...

הם ניגשים למשה רבינו ואומרים: "עד עכשיו דיברנו בתור תרים. כעת אנחנו רוצים לדבר בתור מרגלים! – אלו דברים שלא שייכים לעם אלא בינך לביננו, כי אתה המנהיג – אתה שר הצבא";

"... **בָּאנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִוא וְזֶה פִּרְיָהּ** – אבל – {כח} **אֶפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ שָׁם**";

"אוי ואבוי מה שראינו – מפלצות ... ערים גדולות ... ענקים!"

מה הקשר שלכם לזה, הרי הלכתם רק לתור את הארץ ???

"נכון. אבל באמצע הדרך, הפכנו להיות מרגלים" – הם לא רק נהיו מרגלים, אלא נהיו גם פרשנים;

אומר ה**רמב"ן** – אבל רשעם במלת "אפס" שהיא מורה על דבר אפס ונמנע מן האדם שאי אפשר בשום ענין כלשון האפס לנצח חסדו {תהלים עז, ט} ואין עוד אפס אלהים {ישעיהו מה, יד} והנה אמרו לו הארץ שמנה וגם זבת חלב ודבש והפרי טוב אבל אי אפשר לבא אליהם כי עז העם והערים בצורות גדולות מאד וגם ילידי הענק ראינו שם.

"**אֶפֶס**", אומר לנו ה**רמב"ן**, זה לא תפקיד של מרגל – מרגל לא אומר "**אֶפֶס**"; 'אפס' בשפה שלנו, זה 'חבל על הזמן' – מה אתם נותנים חוות דעת כאלה ?! תגידו רק מה שראיתם;

ראיתם ענקים ? כמה היו – ארבעה ?! – תירשמו 'היו ארבעה ענקים'; ראיתם ערים בצורות ? תירשמו כמה ערים בצורות ואיפה!

ברגע שהם שינו סטטוס – התחילה הבעיה!

<u>אם אלה הם פני הדברים, נוכל לעבור להפטרה</u>:

אומר ה**מלבי"ם** – יהושע הבין מה היתה הבעיה בשליחת המרגלים ע"י משה; "כל הבעיה היתה, ששלחו אותם לתור והם הפכו את זה לריגול. אני לא אשלח אותם לתור, אלא אשלח אותם לרגל – לריגול רק אני אהיה מודע, ובחזרתם רק אלי הם יחזרו! – מזה לא תצא תקלה!"

<u>אומרים המפרשים</u> – **וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשְּׁטִים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ**

<u>שאלנו</u> – למה **חֶרֶשׁ** ?

אמר יהושע: "אני הייתי בריגול הקודם; אני הייתי כאשר התרים הפכו למרגלים, והבנתי מה היו הגורמים שגרמו לכל התקלה;

דבר ראשון, המרגלים חזרו ודיברו עם העם – זו היתה הבעיה! – כעת אני שולח אותם '**חֶרֶשׁ**' – אף אחד לא יודע מהשליחות, ואלי הם חוזרים – ככה לא יכולה לצאת תקלה!"

<u>עוד שאלנו</u> – למה נתן להם יהושע, למכור דוקא כלי חרס ?

<u>כותב ה**שפת אמת**</u> {שלח, שנת תרל"א} – וכן בכל מצוה אם האדם מבטל באמת כל רצונו אף לא לזכות למדריגות רק כדי לעשות רצון ה' בלבד, נקרא שנותן נפשו בהשליחות. כי אם מצרף חפצו אינו שליח. וזהו שכתוב בשליחי יהושע {יהושע ב, א} **חֶרֶשׁ**, שעשו עצמן קדרין ושמעתי מאמו"ז ז"ל, שכיון שהלכו לאשה זונה הוצרכו לבטל ההרגש שלהם וזהו **חֶרֶשׁ** וכו'. וזהו שכתוב קדרין שכלי חרס אין החשיבות רק התשמיש שבה. אבל גוף החרס אינו כלום, וכן ענין הביטול לידע שהוא רק כגרזן ביד החוצב בו ממש, ואינו רק כלי מוכן לעשות רצון ה' יתברך. אבל לא לצרף רצון עצמו כלל.

אמר יהושע למרגלים: "נק' הכשל של המרגלים בימי משה היתה, שכל אחד הביע את הדעה שלו – אתם אל תהיו כאלה, אלא היו כמוכרי חרסים; כמו החרס שאין לו שום דבר משלו וכל הערך שלו זה מה שבתוכו – כך היא מטרתכם – לא להביע את דעתכם האישית, אלא את הדעות שלשמם אני משלח אתכם! – אם תהיו כחרס, כך תוכלו לבצע את השליחות בשלמותה!"

<u>אם אלה הם פני הדברים, נוכל כעת לסגור את הקצוות</u>:

<u>נשאלת השאלה</u> – מה פתאום מודיע לנו הכתוב, שיהושע שלח שני מרגלים "**מִן הַשִּׁטִּים**" ?

<u>אומר **ר' יהונתן אייבשיץ** {**אהבת יהונתן**, הפטרת שלח}</u> – דידוע כי כאשר יעשה הקב"ה נס מפורסם נגד הטבע, בוודאי הדור הם כולם יראים ושלמים ועושים רצונו של מקום. לכן הנס בטבע הוא מחסד האל אפילו אם אין הדור ראוי והוגן לכך. וזהו אם ישראל כבשו הכנענים בלי לרגל הארץ מקודם לדעת מבואם הוא נס נגד טבעי מערכי מלחמה. אכן גבי משה שחטאו ישראל בערבות מואב ונצמדו לבעל פעור ולא היו ראויים לנס נגד הטבע, לכן הוצרך משה לשלוח מרגלים טרם יקרבו למלחמה ויתורו את הארץ. וידוע מאמר הגמרא:

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הכי דמי בעל תשובה? **באותו מקום ובאותו מעשה**; ולכך שלח יהושע מרגלים **מִן הַשִּׁטִּים** כי שם התחילו לזנות אחר בעל פעור ובעבור זה לא היו ראוין להיעשות להם נס שלא כדרך הטבע, להיכנס בלא מרגלים. ועתה תבין את אשר לפניך, מה שהלכו דוקא לבית אכסניא של אישה זונה, ואיה כבודה?! אך היות ורחב היתה יפת תואר והיתה בתכלית הזימה כמ"ד "**כל האומר רחב רחב מיד נקרי**", ובזה תקנו חטא של בעל פעור שחטאו ישראל שם, והוא **שִׁטִּים**.

בספרי הקבלה, מובאים דברים נוראים – מהי יריחו;

יריחו היה מקום, שכל טומאת ארץ ישראל התנקזה לשם.

כותב ה**מגלה עמוקות** {אופן ר"מ} – ואיתא {בתנחומא פרשת וישב סי' ב'}: שכל מלכים שבעולם היה להם בתים ביריחו, וכל מי שלא היה לו בית אין נקרא מלך, ואדרת שלל שלקח עכן, היא היתה מונחת בביתו של מלך בבל, ושם עבודה זרה היה כתוב עליה. ולדעתי רזי עילאי הוא, ואתמר את הארץ ואת יריחו {יהושע ב, א}, כי יריחו היא כלל כל הארץ, והנה רזא דחכמתא שהיו ז' חומות ביריחו לקביל שבע תועבות נפשו {משלי ו, טז}, וכל תועבה כלולה מעשר, כדאיתא במדרש אל תקרי שבע אלא שבעים. הרי שיריחו מוקפת בז' חומות, שהם סוד ז' קליפות, וכל קליפה כלולה מעשר, הרי ע' שרים שלמעלה, לכן היו גם כן לכל אחד מן המלכים בית שם.

אומרים חז"ל – שיא הטומאה שהיתה ביריחו, היה בביתה של רחב – היא היתה המרכבה לטומאה!

ולכן את יריחו לא כובשים בנשק – אלא בשיא של קדושה – כדי לסלק את שיא הטומאה שהיה בה!

אם ככה, איך נלחמים ביריחו?

אומר הקב"ה ליהושע: "אתה לוקח שבעה כהנים [כנגד ז' המלכים המייצגים את ז' כוחות הטומאה] – הקדושים ביותר שישנם בעם. בכל יום אתה מסבב את העיר פעם אחת, וביום השבת אתה מסבב שבע פעמים! כדי להפיל את החומה, שמוקפת בטומאה" – איך??? באמצעות שופרות!

אומרת התורה: **{שמות יט, יג} בְּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר**.

כותב **בעל הטורים** – **במשך**. ב' במסורה. הכא ואידך במשוך בקרן היובל שגם לשם נזדמן להם שופר מאילו של יצחק, ובזכות זה השופר של מתן תורה נפלה חומת יריחו.

כדי לשבר את כוחות הטומאה, שלח יהושע בן נון לשיא הטומאה שני אנשים – שאומר רש"י {יהושע ו} שהיו צריכים להיות כמלאכים, כדי לא להיטמא !

אמר פנחס לרחב – "אותי את לא צריכה להחביא – אני יכל להחביא את עצמי – תחביאי את כָּלֵב";

נשאלת השאלה – למה נשלחו דוקא שניהם ?

כותב ה**באר משה מאוז'רוב** {ס' יהושע}– ושני שלוחים נאמנים אלו היו מיועדים לתפקיד נשגב זה, באשר הם היו שני גדולי הדור. פנחס הרי הוא כמלאך והוא אשר קינא קנאת ה' במעשה דזמרי עם המדינית {סוף פ' בלק} ומסר את נפשו ממש, ורק ע"י מעשה נסים ניצל.

והשליח השני הוא כלב בן יפונה, הוא השליח הנאמן שלא היה בעצת המרגלים, והוא שקול כיהושע בן נון {בראשית רבה א, טו}; עמד בניסיון הקשה ולא דיבר כנגד ארץ ישראל!

אם כן, אדם שנקי בלשונו, גם נקי בענייני עריות – מאיפה אנחנו יודעים ?

אומרים חז"ל {מסכת פסחים ג, ב} – **הנהו תלתא כהני** היו ג' כהנים שקיבלו חלק קטן מלחם הפנים **חד אמר להו** אחד אמר לאחרים: **הגיעני** חלק **כפול**. **וחד אמר הגיעני כזית וחד אמר הגיעני** חלק **כזנב הלטאה**. השלישי דיבר בלשון מגונה, שהשווה קדשי שמים לשרץ טמא. הלכך, **בדקו אחריו** ביחוסו **ומצאו בו שמץ פסול** מצאו שהיה חלל ופסול לכהונה.

אם ככה, כשרוצים לשלוח שני אנשים שיתגברו על כוח הטומאה – שרחב היא המייצגת של זה – איך עושים את זה???

שולחים שני אנשים, שיכולים להפוך עצמם למלאכים – כלב ופנחס!!!

נמצאנו למדים, שיהושע לא שלח מרגלים כדי לראות כיצד כובשים את יריחו. הוא ידע מראש, שהמלחמה עליה תהיה באמצעות שבירת כוחות הטומאה.

אם ככה, למה הוא שלח אותם לשם ?

"**וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים**" – כדי לעקור את חטא השטים!

אומרים רבותינו – כשראתה רחב ששני אנשים נכנסים לביתה, ומצליחים להישמר בקדושה כזאת, אמרה: "באומה כזאת אני רוצה לדבוק!!!"; התגיירה, נישאה ליהושע בן נון וזכתה לנביאים ונביאות מצאצאיה!

אם אלה הם פני הדברים, נעמוד רק על נקודה אחת נוספת:

לפני שיוצאים המרגלים לארץ ישראל, אומר להם משה רבינו: **{יג, כ} וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּרֵי עֲנָבִים**;

הזהיר משה רבינו את המרגלים: "אתם יוצאים עכשיו מהמדבר לארץ ישראל. היום הראשון שאתם הולכים בו, הוא יום מצוין ..."; שיום היציאה שלהם היה ביום כ"ט בחודש

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

סיון;"משם ואילך, אתם נכנסים לשליטת הסיטרא אחרא. שלושים יום מתוך הימים האלה, אתם בשליטה מלאה של הס"מ, הוא תמוז. ולא רק בתמוז, אלא גם בחציו של חודש אב. היזהרו, שלא תיפלו במלכודת של היצר הרע !"

"תדעו לכם, שבשביל להיכנס עכשיו לארץ ישראל, צריכים להיות חזקים" – למה ?! כי **וְהַיָּמִים יְמֵי בְּכוּרֵי עֲנָבִים**.

<u>אומר **ר' שמשון מאוסטרופולי** {ספר קרניים}</u> – אם תיקח את המילה **עֲנָבִים** ו'תבכר' אותה, כלומר תיקח את האותיות הקודמות לאותיות **עֲנָבִים**, תקבל; ע =**ס**. נ = **מ**. ב = **א**. מ=**ל**.

אמר להם משה רבינו: "תדעו לכם, אתם נכנסים עכשיו לתקופה ששולט בה הסיטרא אחרא במלוא כוחו. ממילא, תזהרו שלא תיפלו!"

<u>אומר הזוהר הקדוש</u> – **{שמות ב, ב} וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים**; דא הוא תמוז, אב וטבת – שלשה חודשים שאנו אבלים על חרבן הבית; י"ז בתמוז, י' בטבת וט' באב.

ל"ט יום, היו המרגלים בשליטת הס"מ – לא פלא שהם נפלו!

השבת, שבת מברכין ראש חודש תמוז;

<u>כותב **הבני יששכר** {מאמרי חודש תמוז אב}</u> – **בספר יצירה** (פ"ה) **המליך אות ח' בריאה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה, וצר בהם סרטן בעולם ותמוז בשנה ויד ימין בנפש זכר ונקבה, ואחר כך** (שם) **המליך אות ט' בשמיעה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה, וצר בהם אריה בעולם ואב בשנה וכוליא שמאלית בנפש זכר ונקבה. עד כאן.**

לא צריך להסביר, הדברים פשוטים ☺

מה שאנחנו מבינים מכאן – חודש תמוז, מזלו סרטן. האות בה נברא החודש הזה היא האות חי"ת, והאיבר בגוף הוא העיניים. האות של חודש אב היא האות טי"ת; היא כנגד איבר בגוף שנקרא שמיעה, ומזלו אריה.

<u>ממשיך ה**בני יששכר**</u> – **הנה תתבונן עפ"י ספר יצירה הנ"ל , חוש הראיה בנפש הוא נגד חדש תמוז בשנה, וחוש השמיעה בנפש נגד חדש אב בשנה. והנה תמצא** (במדבר ב) **בסידור השבטים לדגליהם יהודה יששכר זבולון** (שערי **אורה שער ה' ס"ה ע"ב) נגד ניסן אייר סיון דגל א'. דגל ב' ראובן שמעון גד כנגד תמוז, אב, אלול. הנה ראובן נגד תמוז שהוא חדש חוש הראיה, על כן אמרה לאה בלידת ראובן לשון ראיה** (בראשית כט, לב) **כי ראה י"י בעני, ושמעון נגד חדש אב הוא נגד חוש השמיעה, על כן אמרה לאה בלידתו לשון שמיעה** (שם לג) **כי שמע י"י כי וכו' (והנה תמצא אות הראשון בשם ראובן אות ר' כמו אות הראשון של ראיה, וכן אות הראשון בשמעון ש' כמו אות הראשון של שמיעה). והנה תמצא כי הנשיאים של אלו ב' השבטים שהם נגד ב' החדשים , בעוד שהיו ישראל במדבר אירע בהן מה שאירע, דהנה המרגלים הלכו לתור את הארץ בכ"ט סיון** (תענית כט). **ממילא הלכו בתמוז חדש הראיה,** (במדבר לב, ט) **ויראו את הארץ ויניאו את לב בני ישראל וכו' ונפגם חוש הראיה. והנה** (שם יג, כה) **וישובו מתור הארץ מקץ ארבעים יום בחדש אב חדש השמיעה והוציאו דיבה על הארץ** (שם יד, א) **ותשא כל העדה ויתנו את קולם כי שמעו לדבריהם ונפגם בחוש השמיעה, ונגזרה גזירה על אלו ב' החדשים עד כי ירחמם הש"י במהרה בימינו. לזה תמצא דהב' נשיאים של אלו הב' שבטים ראובן שמעון קבלו פגם תיכף בהיותם במדבר. אליצור בן שדיאור בעדת קרח, וזמרי בן סלוא (הוא שלומיאל כמו שאמרו רז"ל** (סנהדרין פב) **בשיטים** ...

ממילא, עיקר העבודה בג' החודשים הבאים עלינו לטובה, היא על שמירת העיניים!

{איוב א, ז} וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא – שואל הקב"ה את השטן: "מאיפה אתה שואב את הכוח שלך, לקטרג על עם ישראל ???" – **וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת ה' וַיֹּאמַר מִשּׁוֹט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ**" – "אני תופס אותם מההסתובבות שלהם ברחובות – שם הם חוטאים בעיניים!"

כולנו יודעים, שלא צריכים לנסוע מחוץ לעיר כדי לטמא את העיניים; יוצאים מחוץ לעיר, ה' ירחם! אנשים כבר איבדו צלם אדם – מסתובבים כחיות השדה! – ה' ירחם! צריכים ללכת עם הראש באדמה כדי להינצל! החודשים האלה, זה העבודה של השטן!!! נכנסים לרבעון האחרון של השנה – תמוז, אב אלול – נגמרת השנה! – תשעים יום, ואנחנו בתקיעת שופר!

אם נשמור את העיניים, נזכה עוד החודש הזה, לְ – "וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים" ב"ב אמן ואמן!!!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

פרשת שלח – מצות הפרשת חלה – שנת תשפ"א.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת שלח. עוסקת הפרשה בתחילתה, בשילוח המרגלים.

פותחת הפרשה: {יג, א} **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר**: {ב} **שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל נָשִׂיא בָּהֶם.**

<u>אומר רש"י</u> – **שלח לך.** לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח ...

ומה היתה התוצאה?

אומרת התורה: {שם כה} **וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם**: {כו} **וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר פָּארָן קָדֵשָׁה וַיָּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֶת כָּל הָעֵדָה וַיַּרְאוּם אֶת פְּרִי הָאָרֶץ**: {כז} **וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִוא וְזֶה פִּרְיָהּ**: {כח} **אֶפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ שָׁם** ... {לא} **וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוּכַל לַעֲלוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ**: {לב} **וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מִדּוֹת** ... {יד, א} **וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא**: {ב} **וַיִּלֹּנוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן כֹּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל הָעֵדָה לוּ מַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ מָתְנוּ.**

ורח"ל עם ישראל מדבר דברים קשים מאד, לא רק על ארץ ישראל אלא גם על הקב"ה, ובעקבות הדיבורים הקשים, נשבע הקב"ה שאף א' מאותו הדור לא יזכה לראות את הארץ, מלבד שנים – יהושע בן נון וכלב בן יפונה;

{שם כא} **וְאוּלָם חַי אֲנִי וְיִמָּלֵא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ**: {כב} **כִּי כָל הָאֲנָשִׁים הָרֹאִים אֶת כְּבֹדִי וְאֶת אֹתֹתַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי**: {כג} **אִם יִרְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם וְכָל מְנַאֲצַי לֹא יִרְאוּהָ**: {כד} **וְעַבְדִּי כָלֵב עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ וַיְמַלֵּא אַחֲרַי וַהֲבִיאֹתִיו אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר בָּא שָׁמָּה וְזַרְעוֹ יוֹרִשֶׁנָּה** ... {כח} **אֱמֹר אֲלֵהֶם חַי אֲנִי נְאֻם ה' אִם לֹא כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנָי כֵּן אֶעֱשֶׂה לָכֶם:** {כט} **בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פִּגְרֵיכֶם וְכָל פְּקֻדֵיכֶם לְכָל מִסְפַּרְכֶם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה אֲשֶׁר הֲלִינֹתֶם עָלָי**: {ל} **אִם אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן:** {לא} **וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה וְהֵבִיאתִי אֹתָם וְיָדְעוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם בָּהּ**: {לב} **וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה.**

<u>אומר המדרש {איכה רבה, פרשה א, אות לג}</u> - **אָמַר רַבִּי לֵוִי**: **כָּל עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב הָיָה מֹשֶׁה מוֹצִיא כָּרוֹז בְּכָל הַמַּחֲנֶה וְאוֹמֵר צְאוּ לַחְפֹּר, וְהָיוּ יוֹצְאִין וְחוֹפְרִין קְבָרוֹת וְיוֹשְׁנִין בָּהֶן, לְשַׁחֲרִית הָיָה מוֹצִיא כָּרוֹז וְאוֹמֵר קוּמוּ וְהַפְרִישׁוּ הַמֵּתִים מִן הַחַיִּים, וְהָיוּ עוֹמְדִים וּמוֹצִיאִין עַצְמָן, חֲמִשָּׁה עָשָׂר אֶלֶף וּפְרוֹטְרוֹט חָסְרוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף** בכל שנה היו מתים חֲמִשָּׁה עָשָׂר אֶלֶף, **וּבִשְׁנַת הָאַרְבָּעִים הָאַחֲרוֹן עָשׂוּ כֵן וּמָצְאוּ עַצְמָן שְׁלֵמִים, אָמְרוּ דּוֹמֶה שֶׁטָּעִינוּ בַּחֶשְׁבּוֹן** כנראה שנכנסנו בתאריך לא נכון, **וְכֵן בָּעֲשׂוֹר וּבְאֶחָד עָשָׂר וּבִשְׁנֵים עָשָׂר וּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר וְאַרְבָּעָה עָשָׂר, כֵּיוָן דְּאִתְמַלֵּא סִיהֲרָא** כיון שהלבנה כבר היתה במילואה, שהיה יום ט"ו באב **אָמְרוּ דּוֹמֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּטֵּל אוֹתָהּ גְּזֵרָה מֵעָלֵינוּ וְחָזְרוּ וַעֲשָׂאוּהוּ יוֹם טוֹב** ...

א"כ בכל שנה נפטרו 15 אלף איש. זאת אומרת, במקום שחנו שנתיים – נקברו בו 30 אלף איש; במקום שחנו שלש שנים – נקברו בו 45 אלף איש וכו'.

לעומת זאת, המרגלים שהוציאו דיבה על הארץ, אומרת התורה: {יד, לז} **וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצִאֵי דִבַּת הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי ה'** – על איזה מגפה מדובר כאן? כמה וכמה ביאורים בדבר;

<u>אומר ה**אבן עזרא**</u> – **וימתו.** כמו מתו במגפה כלם יחד.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומר ה**ספורנו** – **וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה במגפה.** באותה מגפה שאמרו הם שתקרה בארץ אוכלת יושביה והנה פעולת אויר הארץ היתה להם לזרא ומתו תכף.

כותב ה**אור החיים הקדוש** – **וימותו האנשים מוציאי דבת וגו'**. פירוש והם מוציאי דבה מתו, על דרך אומרו (תהלים ט) בפועל כפיו נוקש רשע. עוד ירצה לתת טעם למה מתו במגפה, לפי שהם הוציאו דבה על הארץ מדה כנגד מדה הם דברו דבר רע וה' הכם בדבר.

בא רש"י הקדוש ומעתיק את דברי הגמרא במסכת סוטה;

כותב רש"י – **במגפה לפני ה'.** באותה מיתה ההגונה להם מדה כנגד מדה. הם חטאו בלשון, ונשתרבב לשונם עד טבורם ותולעים יוצאים מלשונם ובאין לתוך טבורם, לכך נאמר בַמגפה ולא בְמגפה, וזהו לפני ה', באותה הראויה להם על פי מדותיו של הקדוש ברוך הוא, שהוא מודד מדה כנגד מדה.

אומרת הגמרא {מסכת סוטה לה, א} – **אמר רבי חנינא בר פפא דרש ר' שילא איש כפר תמרתא: מלמד שנשתרבב לשונם ונפל על טיבורם והיו תולעים יוצאות מלשונם ונכנסות בטיבורם ומטיבורם ונכנסות בלשונם, ורב נחמן בר יצחק אמר: באסכרה מתו.**

נשאלת השאלה – איזו מדה כנגד מדה יש בעונש שקיבלו המרגלים?

בראש ובראשונה, כנסת ישראל נמשלה לתולעת – מה תולעת כוחה בפה, אף כנסת ישראל כוחם בפה. לכן היות והם הוציאו לשון הרע על ארץ ישראל, הם נענשו בלשונם. אבל השאלה שעדיין לא מובנת היא, למה דוקא עד הטבור – אם הם דיברו על ארץ ישראל, שלשונם תרד עד האדמה – למה דוקא עד הטבור?

בא ה**כלי יקר** ועונה ב' תשובות;

אומר ה**כלי יקר** – **וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ.** שנשתרבב לשונם עד טבורם כו', לפי שנאמר (תהלים נח.ד) זורו רשעים מרחם תעו מבטן דוברי כזב. והתינוק כשהוא במעי אמו אז הטבור עומד במקום הפה כי פיו סתום וטבורו פתוח, ומאחר שגם בבטן תעו דוברי כזב דומה כאלו גם במעי אמם פיהם פתוח לומר כזב ושקר ושם הטבור במקום פה, ע"כ נשתרבב לשונם עד טבורם לפי שבכל פה אכלו וכילו את הארץ בלשון שקר שלהם ונראה העונש בב' מקומות אלו כי הם מקום החטא.

ד"א לפי שא"י נקרא טבור הארץ (יחזקאל לח.יב) כי הוא באמצע הישוב כמו הטבור שבאמצע הגוף ע"כ נראה העונש במקום טבורם לפי שספרו לשון הרע על ארץ זו היושבת על טבור הארץ.

ידוע, שמעלת אנשי דור המדבר היתה מעלה מרוממת מאד, כמ"ש {יג, ג} **כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה**, ופירש"י: "כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות".

כותב **בעל הטורים** – **ראשי בני ישראל המה**. המה עולה נ' מלמד שהיו שרי נו"ן.

כותב ה**רמב"ן** – **למטה ראובן וגו'**. מנה הכתוב השבטים לא לדגליהם ולא לצבאותם ולא כתולדותם ונראה שראה למנותם הנה לפי מעלת השלוחים כי היו ראשים ונשיאים בעם כאשר ספר ואין מעלתם שוה אבל יש בהם גדול מחברו בחכמה (ובמנין) ובכבוד והקדים הנכבד הקודם במעלה כי ממעלת עצמם מנאם לא למעלת השבט וכן בנשיאים החולקים להם את ארץ כנען (להלן לד יז-כט) הזכירם כפי המעלה לא לתולדותם.

אם כדברי ה**רמב"ן** (שמנו אותם ע"פ מעלתם), יוצא ששנים היו לפני כלב בן יפונה וארבע לפני יהושע בן נון. משמע, שהאנשים האלה היו אנשים גדולים ומרוממים. מדובר בדור דעה, שראה את הקב"ה יורד למרגלות הר סיני!

כותב ה**פרקי דרבי אליעזר** {פרק מ"א} – **רבי פנחס אומר: כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני, זכו להיות כמלאכי השרת, לא ראו טיפת קרי בימיהם, ולא משל בהם כל מיני כנים , ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה, אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא. ועליהם הכתוב אומר {שם קמ"ד, טו} אשרי העם שככה לו.**

נשאלת השאלה – א"כ מה עלה בדעתם של המרגלים, שהוציאו דיבה על הארץ?!

מובא בשם הזוהר הקדוש, שהיות והם היו שרי חמשים, הם לא רצו שתתבטל ההנהגה שלהם כשיכנסו לארץ.

הייתי רוצה לקחת את דברי הזוהר הנ"ל ולומר, שאין הדברים כפשוטם. שלא נאמר חלילה איזה מבט של 'פוליטיקאים' ונאמר "הם לא רצו לזוז מהתפקיד שלהם, ולכן הם עשו את מה שעשו" – חלילה לומר זאת!

בא הספר **דרשות בית ישי** ומבאר ע"פ משנתו של **בעל התניא** – למה השתרבבה לשונם עד טבורם;

דור המדבר היו אנשים ברמה הרוחנית הגבוהה ביותר שיכול להגיע אליה האדם. מדובר באנשים שעסקו כל היום בתורה, וכמ"ש ה**מבי"ט** בספרו {**בית אלוקים**, שער היסודות} – "ובכל הדורות מיום שנברא העולם ועד סופו, לא היה דור שלם, כדור המדבר, כי לא ניתנה תורה, אלא לאוכלי המָן"; אנשים שהיו מחוברים לקב"ה 24/7! – בכל בוקר הם ידעו איפה הם

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

נמצאים במעלתם הרוחנית – ואיך? פשוט מאד. אם המן היה נופל בפתח האוהל – ידע פלוני שהוא עומד בצדקותו. ואם לא, הוא ידע שעליו לחזור בתשובה. בנוסף, היה להם את בארה של מרים שכל הטעמים בעולם היו בו[4].

א"כ היה להם מָן והיה להם בארה של מרים – לעבוד הם לא עבדו, אז מה הם עשו כל היום?! למדו תורה;

אומרת הגמרא {מסכת עירובין נד, ב} – **ת"ר**: **כיצד סדר משנה** כיצד היה מלמד משה רבינו את עם ישראל תורה; **משה למד מפי הגבורה נכנס אהרן ושנה לו משה פירקו, נסתלק אהרן וישב לשמאל משה. נכנסו בניו ושנה להן משה פירקן. נסתלקו בניו אלעזר ישב לימין משה ואיתמר לשמאל אהרן. רבי יהודה אומר: לעולם אהרן לימין. משה חוזר, נכנסו זקנים ושנה להן משה פירקן. נסתלקו זקנים נכנסו כל העם ושנה להן משה פירקן. נמצאו ביד אהרן ארבעה ביד בניו שלשה וביד הזקנים שנים וביד כל העם אחד. נסתלק משה ושנה להן אהרן פירקו. נסתלק אהרן שנו להן בניו פירקן. נסתלקו בניו שנו להן זקנים פירקן** ...

ואם נאמר שהיו צריכים לכבס את הבגדים – גם את זה לא היו צריכים, היות והיו להם ענני כבוד שהיו מכבסים ומגהצים להם את הבגדים. גם 'דאגות' של חתונה לא היה להם – ולמה? כי אוכל לחתונה לא עלה כסף, על כל הזמנה נכתב "נא להביא את מנת המן מהבוקר" ☺ רק אם היתה איזו חתונה של א' הטייקונים, אז היו שוחטים בהמות ומביאים לכולם לאכול בשר שלמים; את החופה עשה משה רבינו, אח"כ היו אוכלים את המן והולכים בחזרה לכולל – בלי צלמים ובלי תזמורת ☺; גם דאגות של דירה לא היו להם, היות ולכל א' היה אוהל שהיה גדל עם המשפחה לפי מס' הנפשות – אומר **בעל התניא**, אף א' לא היה רוצה לעזוב מצב כזה[5], וזה מה שאמרו המרגלים לעם ישראל: "רבותי, אם אנחנו עוזבים את המדבר ונכנסים לארץ ישראל, כולנו נדרדר מבחינה רוחנית!"

למה הדבר דומה? לתינוק במעי אמו – אוכל מה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה, כך היו עם ישראל במדבר – למדו תורה מפי משה רבינו, אכלו מָן ושתו מבארה של מרים – הם היו במצב הרוחני הגבוה ביותר שיכול להיות, בדיוק כמו המצב של התינוק ברחם אמו! – ולכן, אומר **בעל התניא**, כשלא רצו המרגלים להיכנס לארץ ישראל אלא להישאר באותו המצב שהיה להם במדבר, הם נענשו ונשתרבבה לשונם עד טבורם – בדיוק כמו שהתינוק ברחם אמו מחובר לטבור – לומר להם: "רבותי! כל א' מבין שהמצב שהיה לכם במדבר הוא זמני ולא נצחי – בדיוק כמו שהתינוק הוא זמני ברחם אמו, ולאחר תשעה חודשים יוצא לאויר העולם לתכלית שלו! – כך גם אתם, כל המטרה היא להיכנס לארץ ישראל ולא להישאר במדבר, ושם לעבוד את הקב"ה מתוך העמל והיגיעה!"

אומרת הגמרא {מסכת ערכין טו, א} – **תניא א"ר אלעזר בן פרטא**: **בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע** כלומר, עד היכן מגיע העונש על עוון זה. **מנלן** מנין אנו למדים זאת? **ממרגלים** שדיברו לשון הרע על ארץ ישראל בפני עם ישראל, ולאחר מכן מתו מיתה משונה, **ומה** (אם) **המוציא שם רע על עצים ואבנים כך** נענש בצורה כ"כ חמורה, **המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה** שייענש בחומרא יתירה. **ממאי** מנין לנו שהמרגלים נענשו בחומרא יתירה רק משום שהוציאו דיבת הארץ? **דלמא** שמא נענשו כך **משום** הענין הנזכר בדבריו **דר' חנינא בר פפא. דאמר רבי חנינא בר פפא**: **דבר גדול דברו** ה**מרגלים באותה שעה**, **דכתיב** {במדבר יג-לא} **כי חזק הוא ממנו. אל תיקרי** (תקרא) **כי חזק הוא ממנו** (מאיתנו), **אלא** כי חזק הוא **ממנו** (מאתו) . והגמרא מציגה את דבריהם בדרך משל: הם טענו ש**כביכול**, אפילו **בעל הבית** (הקב"ה, אדון העולם) **אין יכול להוציא כליו משם** אילו היה מפקידם שם. יתכן אפוא שרק משום דיבורי הכפירה הללו נענשו המרגלים בחומרא יתירה, ולא משום הוצאת הדיבה על הארץ. הגמרא מתרצת ומבארת מהיכן למדה הברייתא את דבריה: **אלא, אמר רבה אמר ריש לקיש**: **אמר קרא** הפס' אומר **{במדבר יד-לז} וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה** במגפה לפני ה'. מן הפס' משתמע באופן ברור שעונש מיתתם היה **על דבת הארץ שהוציאו** ולא על דברי הכפירה שהשמיעו.

אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, תהילים, רמז תשכ"א} – **נצור לשונך מרע ושפתיך וגו'. קשה לשון הרע שהוא קשה מע"א, כשעשו ישראל את העגל לא נחתם גזר דינם עליהם, אלא כשחטאו בפיהם שנאמר** {דברים ע, כה} **וישמע ה' את קול דבריהם**, ואומר {במדבר יד, כח} **חי אני נאם ה' אם לא כאשר דברתם באזני. כאשר עשיתם אינו אומר אלא כאשר דברתם** ללמדנו עד כמה חמור הוא לשון הרע...

כותב **הרמב"ם** {הלכות טומאת צרעת, פרק ט"ז, ה"י} – **וְזֶה דֶּרֶךְ יְשִׁיבַת הַלֵּצִים הָרְשָׁעִים בַּתְּחִלָּה מְרַבִּין בְּדִבְרֵי הֶבַאי כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה-ב) 'וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים'. וּמִתּוֹךְ כָּךְ בָּאִין לְסַפֵּר בִּגְנוּת הַצַּדִּיקִים כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר (תהילים לא-יט) 'תֹּאלַמְנָה שִׂפְתֵי שֶׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק'. וּמִתּוֹךְ כָּךְ יִהְיֶה לָהֶן הֶרְגֵּל לְדַבֵּר בַּנְּבִיאִים וְלָתֵת דֹּפִי בְּדִבְרֵיהֶם כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר (דברי הימים ב לו-טז) 'וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּבוֹזִים דְּבָרָיו וּמִתַּעְתְּעִים בִּנְבִיאָיו'. וּמִתּוֹךְ כָּךְ בָּאִין לְדַבֵּר בֵּאלֹהִים וְכוֹפְרִין בָּעִקָּר**

---

[4] **ברוך שאמר**: וידוע המעשה עם המהרח"ו, שלקח אותו פעם האר"י הקדוש בסירה על הכינרת, ואז כשהגיעו למקום מסוים בכינרת, לקח האר"י מן המין ונתן לו לשתות ופתאום נפתחו לו שערי בינה! – ואותם המים היו מבארה של מרים!

[5] **ברוך שאמר**: דומה הדבר לתפילת הנעילה של יום הכיפורים, אף א' לא רוצה לעזוב את ההרגשה העילאית באותו הזמן.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים ב יז-ט) 'וַיַּחַפְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל ה' אֱלֹהֵיהֶם'. וְהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (תהילים עג-ט) 'שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ' מִי גָּרַם לָהֶם לָשִׁית בַּשָּׁמַיִם פִּיהֶם לְשׁוֹנָם שֶׁהָלְכָה תְּחִלָּה בָּאָרֶץ. זוֹ הִיא שִׂיחַת הָרְשָׁעִים שֶׁגּוֹרֶמֶת לָהֶן יְשִׁיבַת קְרָנוֹת וְיִשִּׁיבַת כְּנֵסִיּוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ וְיִשִּׁיבַת בָּתֵּי מִשְׁתָּאוֹת עִם שׁוֹתֵי שֵׁכָר...

בואו נראה עד כמה הדבר הנורא;

אומרת התורה: {יד, ד} **וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה.**

<u>אומר רש"י</u> – **נתנה ראש.** כתרגומו נמני רישא, נשים עלינו מלך, ורבותינו פרשו לשון עבודה זרה.

<u>אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, תהילים, רמז תתס"ד}</u> – **ר"ש בן ינאי אומר: נמנו ישראל במדבר למנות דתן במקומו של משה ואבירם במקומו של אהרן, שנאמר** {שם יד, ד} **נתנה ראש ונשובה מצרימה, ומה גרמו לעצמם**? {קו, יז} **תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם.**

א"כ לאחר שביקשו לעשות 'הפיכה שלטונית' ולא צלח להם, רצו לשוב למצרים ולעבוד ע"ז, וז"ש "**נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה**" – הדבר נלמד מגמרא במסכת סנהדרין;

<u>אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין קז, א}</u> – **ואמר רב יהודה אמר רב: בקש דוד לעבוד ע"ז** כלומר, להראות עצמו כאילו עובד עבודה זרה, לאחר שמרד בו אבשלום בנו, **שנאמר {שמואל ב טו-לב} ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים; ואין** משמעות המילה 'ראש' **אלא ע"ז, שנאמר** לגבי הצלם שראה נבוכדנצר בחלומו **{דניאל ב-לב} הוּא צַלְמָא רֵאשֵׁהּ דִּי דְהַב טָב** – הוא צלם שראשו עשוי מזהב טוב, ונמצא ש'ראש' מרמז לצלם ...

שימו לב להשתלשלות הדברים: בתחילה התחילו לדבר דברי חולין – עברו ללשון הרע על עצים ואבנים – אח"כ רצו להחליף את משה רבינו ולבסוף כפרו בעיקר וע"ז.

<u>אומר **בעל הטורים**</u> – **נתנה ראש**. זהו ע"ז וכן בעגל אשר ילכו לפנינו 'אשר' אותיות 'ראש' ומה התם אחר מ' יום[6] אף כאן אחר מ' יום: איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה. ר"ת בגימ' ע"ז.

<u>נשאלת השאלה</u> – ולמה נמשך העונש שלהם ארבעים שנה?

<u>אומר רש"י [יד, לג]</u> – **ארבעים שנה.** לא מת אחד מהם פחות מבן ששים, לכך נגזר ארבעים, כדי שיהיו אותם של בני עשרים מגיעין לכלל ששים. ושנה ראשונה היתה בכלל, ואף על פי שקדמה לשלוח המרגלים, לפי שמשעשו את העגל עלתה גזרה זו במחשבה אלא שהמתין להם עד שתתמלא סאתם, וזהו שנאמר (שמות לב, לד) וביום פקדי, במרגלים, ופקדתי עליהם חטאתם, ואף כאן נאמר תשאו את עונתיכם, שתי עונות של עגל ושל תלונה...

יוצא א"כ, שהע"ז היה המשך לחטא המרגלים.

<u>לאחר הדברים האלה, נוכל להיכנס לעומק הסוגיה</u>:

לאחר סיום פרשת המרגלים, עוסקת התורה בחמשה נושאים: פרשת נסכים, הפרשת חלה, שגגת עבודה זרה, פרשת המקושש – שמירת שבת, פרשת ציצית.

<u>נשאלת השאלה</u> – לכאורה, מה הקשר של חמשת הנושאים הללו לפרשה הזו?!

יאמר האומר, "היו צריכים לכתוב את הפרשיות האלה, אז שמו אותם כאן" – אבל התשובה היא, ששום דבר לא קורה במקרה. ואם זה נכנס כאן, סימן שכל חמשת הדברים קשורים – והשאלה היא, למה זה קשור; האם כל חמשת הפרשיות קשורות למרגלים, או שרק חלק מהפרשיות קשורות למרגלים והשאר רק מצטרפות אליהם, או שלכל פרשה יש סיבה בפני עצמה למה היא נכנסה כאן – נתחיל בדברי **הרמב"ן** בפרשה השלישית – שגגת עבודה זרה; מה קורה לבנאדם שעבד בטעות עבודה זרה; לכאורה, שגגת עבודה זרה היה צריך להיות בחומש ויקרא?

אומר **הרמב"ן**, פשוט מאד. הפרשה שלנו מדברת על עבודה זרה – ואיפה? שאמרו המרגלים: "**נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה**" – ואין 'ראש' אלא עבודה זרה, ממילא מדובר כאן על עבודה זרה;

<u>כותב **הרמב"ן**</u> – "...והנה באה הפרשה להודיעם כי אפילו בע"ז יכפר על השוגגים אבל העושים ביד רמה יכרית אותם..."

לכן זה נכנס כאן, לומר לנו שאם עבד אדם ע"ז בשגגה, יהיה לו על זה מחילה.

מהדברים האלה, נוכל לגשת לענין הנסכים – ולמה זה נכנס לפרשה כאן?

אומרים המפרשים, כדי לעודד את העם – ולמה? כי הם שמעו שבמדבר הם אמורים למות, כמ"ש {יד, לה} "**בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ**" – וא"כ נכנסו עם ישראל למרה שחורה – ולמה? אמרו עם ישראל: "ומי אמר שבעוד 40 שנה ניכנס לארץ?! אולי בעוד 40 שנה יקרה עוד משהו ואז נישאר עוד 40 שנה?!";

---

[6] **ברוך שאמר**: שעשו את העגל לאחר מ' יום שהיה משה במרום.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומר הרמב"ן – **כי תבאו אל ארץ מושבתיכם**. אחר שהבטיח את הבנים שיבאו אל הארץ השלים להם תורת הקרבנות שיקריבו נסכים בבואם לארץ ואולי היה זה עתה לנחמם ולהבטיחם כי היו נואשים לאמר מי יודע מה יהיה לאורך ימים לסוף ארבעים שנה ואם יחטאו גם הבנים ולכן ראה הקב"ה לנחמם כי בצוותו אותם במצות הארץ הבטיחם שגלוי לפניו שיבאו ויירשו אותה ...

יש אומרים שהסיבה לפרשת נסכים כאן בפרשה, באה כדי לכפר על הוצאת הדיבה שהוציאו המרגלים על ארץ ישראל, כי א' הדברים שהשתמשו בו המרגלים כדי להוציא דיבה על הארץ, היה אשכול ענבים שאותו נשאו שמונה אנשים – אמרו: "כשם שפירותיה משונים, כך אנשיה משונים".

אומר המדרש {שיר השירים רבה, פרשה ד, אות יג} – **שִׂלְחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים. מֵאַן הֲוִי יִשְׂרָאֵל מְנַסְכִים** [יין] **כָּל אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁעָשׂוּ בַּמִּדְבָּר** ...? **רַבִּי לֵוִי אָמַר מִן הָאֶשְׁכּוֹל** שהביאו איתם המרגלים, **עַל שֵׁם (במדבר יג, כג): וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוֹרָה וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד, אֶפְשָׁר כֵּן, אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא פֵּרוֹת הֲיוּ גַּסִּין בְּאוֹתָהּ שָׁעָה.**

40 שנה במדבר – אשכול ענבים אחד מספיק לְ – 600 אלף איש!

אם השתמשו המרגלים באשכול הענבים להוציא דיבה על הארץ, אמר הקב"ה: "תיקח את היין ותביא לי אותו נסכים על הקרבנות – כדי לכפר על הוצאת הדיבה על פירות הארץ!"

מיד לאחר מכן, מגיעה פרשת הפרשת חלה;

נשאלת השאלה – מה עושה כאן פרשת חלה, והרי גם היא מצוה ששייכת רק בארץ ישראל?

ועוד, אדרבא, הפרשת חלה זו מצוה שבאה לפני נסכים – ולמה? כי פרשת נסכים נאמר {טו, ב} **דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם** – צריך לחכות שיכנסו לארץ, ואז עד שיחלקו אותה וכו' זה לוקח זמן! אבל בפרשת חלה נאמר {שם יח} **דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה** – חצי שעה אחרי שנכנסתם לארץ, אם עשיתם לחם, דבר ראשון תפרישו חלה!

א"כ יוצא, שכשם שהנסכים באו לנחם אותם בכניסה לארץ, כך גם הפרשת חלה היתה נחמה – אדרבא, הפרשת חלה מהווה נחמה גדולה יותר היות והיא במיידי – מיד כאשר נכנסים לארץ, מקיימים את המצוה הזאת! ולכן ניתנה להם המצוה הזאת, כדי לנחם אותם[7].

אומר הירושלמי {מסכת תענית פ"ד, ה"ה} – **וְיָשֵׁבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן וגו'. אָתון אָשְׁכְּחִינַן** באו ומצאו את ישראל **עסיקין בהלכות חלה וערלה** כלומר, עסוקים במצוות התלויות בארץ. **אמרו להן** המרגלים: **לארץ אין אתם נכנסין, ואתם עסוקין בהלכות חלה וערלה**?! – תלמדו הלכות שרלוונטיות לכם, והרי לעולם לא תיכנסו לארץ! **מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא**.

בא הרוקח ומביא לשון אחרת בירושלמי;

אומר הרוקח – שכשחזרו המרגלים מצאו לישראל שהיו עוסקים בהלכות חלה ונסכים. אמרו להם [המרגלים]: דווים וסחופים, במה אתם עוסקים, והלא אין אתם יכולים להיכנס לארץ כמ"ש {יג, כח} **אֶפֶס כִּי עַז הָעָם** וגו' לכך נסמכה למרגלים, פרשת נסכים וחלה.

היות ומשה רבינו מסר שיעור בענייני חלה ונסכים באותו הזמן, לכן נכנסו שני הנושאים הללו כאן בפרשה!

ע"פ גרסת **הרוקח**, משה רבינו לימדם תחילה הלכות חלה ורק אח"כ נסכים – והדבר גם הגיוני, היות ובמצות חלה מתחייבים ברגע שנכנסים לארץ, לעומת מצות נסכים שיש לה עוד זמן עד שיתחייבו בה;

לשיטתו של משה רבינו, המרגלים היו צריכים לחזור מארץ ישראל ולומר "הארץ הזאת טובה מאד מאד" ולמחרת היו נכנסים כבר לארץ! – ממילא, יום תשעה באב היה צריך להיות יום חג לעם ישראל!

אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, בהעלותך, רמז תשל"ו} – על הפס' [יאז, טז] **אספה לי שבעים איש**. **כנגד שבעים ימים טובים שנתן להם הקב"ה. ואלו הן: שבעה ימי פסח ושמונה ימי החג וראש השנה ויום הכפורים ועצרת ונ"ב שבתות הרי שבעים**.

למעשה, היו אמורים להיות שבעים ושנים ימים טובים – תשעה באב וי"ז בתמוז; תשעה באב שהיה אמור להיות יום שמחה שיהיו נכנסים לארץ, וי"ז בתמוז היה אמור להיות ג"כ יום חג – יום קבלת הלוחות. אבל למעשה, נתבטלו שני הימים הללו, ובמקום חג יש אבילות – תשעה באב הפך

[7] **ברוך שאמר**: כאן לא שייך לומר, שהמצוה נועדה כדי לכפר על הוצאת הדיבה שהוציאו המרגלים על הארץ, היות והמרגלים לא הביאו איתם חיטים, אלא רק אשכול ענבים אחד, רימון אחד ותאנה אחת.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

להיות יום חורבן, ובי"ז בתמוז נשתברו הלוחות כתוצאה מחטא העגל.

אומר א' המפרשים, זה מה שנאמר {יא, כז} **אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה** – ואיזו נבואה התנבאו?! "משה מת ויהושע מכניס". לכן מינו רק שבעים זקנים ולא שבעים ושתים – ממילא יש לנו רק שבעים ימי חג ולא שבעים ושתים – שתשעה באב וי"ז בתמוז התבטלו.

<u>נשאלת השאלה</u> – אם משה רבינו לימד אותם תחילה פרשת חלה ואחר כך נסכים, אז למה כותבת התורה תחילה נסכים ורק אח"כ חלה?

אם נאמר שהנסכים באו לכפר על הוצאת הדיבה שהוציאו המרגלים באמצעות אשכול הענבים, אז נאכל לומר שזו הסיבה שנסמכה פרשת הנסכים לחטא המרגלים, היות ופרשת נסכים מהווה כפרה [כפי שהבאנו] לחטא המרגלים. אבל אם נלך בקו אחר שמשה רבינו לימד אותם תחילה פרשת חלה ואח"כ פרשת נסכים, אז למה הסדר בתורה הוא נסכים ואח"כ חלה ולא כפי הסדר שלימדם משה?

<u>כדי לתרץ את השאלה, נצטרך להציב שאלה נוספת שממנה נוכל להביא את התירוץ</u>:

אומר שלמה המלך: {קהלת ט, ז} **לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֵב טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ**;

<u>אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה יז, אות ב}</u> - **פְּתַח רַבִּי חֲנִינָא (קהלת ט, ז): לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֵב טוֹב יֵינֶךָ, מַהוּ (קהלת ט, ז): כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ, אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ זוֹ פָּרָשַׁת חַלָּה. וּשְׁתֵה בְלֵב טוֹב יֵינֶךָ זוֹ פָּרָשַׁת נְסָכִים. מַהוּ כִּי כְבָר רָצָה וגו', זוֹ הַכְנָסַת יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ וגו'**.

רואים מכאן, שגם שלמה המלך הקדים בדבריו חלה לנסכים – אבל התורה עשתה בדיוק להיפך, תחילה נסכים ורק אח"כ חלה – והשאלה היא – למה?

באים חז"ל בפרשת מצורע, ומבארים למה נסמכה פרשת חלה לעבודה זרה?

<u>אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה טו, אות ו}</u> – **אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לָמָּה נִסְמְכָה פָּרָשַׁת חַלָּה לְפָרָשַׁת עֲבוֹדָה זָרָה, לוֹמַר לָךְ, שֶׁכָּל הַמְקַיֵּם מִצְוַת חַלָּה כְּאִלּוּ בִּטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה, וְכָל הַמְבַטֵּל מִצְוַת חַלָּה כְּאִלּוּ קַיֵּם עֲבוֹדָה זָרָה**.

אם אמרנו שהנסכים באו לכפר על הוצאת הדיבה של המרגלים ע"י אשכול הענבים, אומרים לנו כאן חז"ל, שאת ענין העבודה זרה שרצו לעבוד – "**נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה**" – תכפר הפרשת חלה!

מצות הפרשת חלה, כבר היתה קיימת אצל חוה. אז מה פתאום מצוה אותנו התורה כאן על המצוה הזאת?

א' כל זאת לא שאלה בכלל – ולמה? כי כל מצוה שלא צוה אותנו משה רבינו, לא קיימת מבחינתנו! אז נכון. יכול להיות שהמצוה היתה עוד קודם. אבל כאן בא הצווי ממשה רבינו!

<u>אומר רש"י על הפסוק</u> – {בראשית א, א} **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ**; אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו זכרונם לברכה בשביל התורה שנקראת (משלי ח כב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב ג) ראשית תבואתו...

בא המדרש ומביא עוד ג' דברים נוספים;

<u>אומרים חז"ל {בראשית רבה, פרשה א , אות ד}</u> – **רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב מַתְנָה אָמַר, בִּזְכוּת שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים נִבְרָא הָעוֹלָם, בִּזְכוּת חַלָּה, וּבִזְכוּת מַעֲשְׂרוֹת, וּבִזְכוּת בִּכּוּרִים, וּמַה טַּעַם, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, וְאֵין רֵאשִׁית אֶלָּא חַלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר טו, כ): רֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם, אֵין רֵאשִׁית אֶלָּא מַעֲשְׂרוֹת, הֵיךְ דְּאַתְּ אָמַר (דברים יח, ד): רֵאשִׁית דְּגָנְךָ, וְאֵין רֵאשִׁית אֶלָּא בִּכּוּרִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג, יט): רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ וגו'**.

<u>אומר הספורנו</u> – **חלה תרימו תרומה**. אחר חטא המרגלים הצריך גם החלה למען יהיו ראויים שתחול ברכה בבתיהם כאמרו וראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך וכן אליהו עשי לי משם עגה קטנה בראשונה והוצאת לי (ולך ולבנך תעשי באחרונה) כי כה אמר ה' כד הקמח לא תכלה.

<u>אומרת הגמרא {מסכת שבת לא, ב}</u> – **על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן: על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר.**

<u>אומר המדרש {תנחומא, נח, אות א}</u> – **וּמָה רָאוּ נָשִׁים לְהִצְטַוּוֹת עַל שָׁלֹשׁ מִצְוֹת הָאֵלּוּ? אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָדָם הָרִאשׁוֹן תְּחִלַּת בְּרִיּוֹתַי הָיָה וְנִצְטַוָּה עַל עֵץ הַדַּעַת. וּכְתִיב בְּחַוָּה, וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה וגו' וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל (בראשית ג, ו), וְגֶרְמָה לוֹ מִיתָה וְשָׁפְכָה אֶת דָּמוֹ. וּכְתִיב בַּתּוֹרָה, שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ (בראשית ט, ו). תִּשְׁפֹּךְ דָּמָהּ וְתִשָּׁמֵר נִדָּתָהּ, כְּדֵי שֶׁיִּתְכַּפֵּר לָהּ עַל דַּם הָאָדָם שֶׁשָּׁפְכָה. מִצְוַת חַלָּה מִנַּיִן, הֵיא טְמֵאָה חַלָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן דִּמְסְקָא, כְּשֵׁם שֶׁהָאִשָּׁה מְקַשְׁקֶשֶׁת עִסָּתָהּ בַּמַּיִם וְאַחַר כָּךְ הִיא מַגְבַּהַּת חַלָּתָהּ, כָּךְ עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, דִּכְתִיב: וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה (בראשית ב, ו), וְאַחַר כָּךְ, וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר וגו' (בראשית פסוק ז). הַדְלָקַת הַנֵּר מִנַּיִן, הֵיא כְּבָתָה נֵרוֹ שֶׁל אָדָם, דִּכְתִיב: נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם (משלי כ, כז), לְפִיכָךְ תִּשְׁמֹר הַדְלָקַת הַנֵּר.**

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ולא רק חוה נצטוותה על הפרשת חלה;

לאחר ששרה אמנו נפטרה, אומרת התורה: {כד, סז} **וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ.**

אומר רש"י – **האהלה שרה אמו.** ויביאה האהלה ונעשית דגמת שרה אמו, כלומר והרי היא שרה אמו, שכל זמן ששרה קיימת היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסקו, וכשבאת רבקה חזרו.

כותב **הרמב"ן** {פתיחה לחומש שמות} – והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו. וכשיצאו ממצרים, אף על פי שיצאו מבית עבדים, עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם, נבוכים במדבר. וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, אז שבו אל מעלות אבותם, שהיה סוד אלוה עלי אהליהם, והם הם המרכבה, ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד.

ולכן חומש שמות נקרא 'החומש השני' שהוא המשכו של חומש בראשית, שכל זמן שלא הגענו למעלת האבות עדיין לא נחשבנו כגאולים – ומתי נחשבנו גאולים?! כשחזרנו למעלת האבות, כאשר היה ענן קשור על האוהל והיתה ברכה בלחם הפנים ונר היה דלוק – וכך גם היתה מעלת המשכן, שהיה כעין אוהלם של האבות.

בא ה**שפתי חכמים** במקום, ומסביר מהם ג' המצוות האלה;

כותב ה**שפתי חכמים** – כנגד ג' מצות שהנשים מצוות בהן, כנגד חלה ברכה מצוייה, נגד הדלקה נר דלוק, וענן קשור הוא ענן השכינה, וזהו לכבוד קדושת טהרה שהיתה זהירה בנדתה לטהר עצמה, כי הטהרה מביאה לידי רוח הקודש.

וכתוספת לדברים, אומרת התורה בפרשת ויצא {כח, י} **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה.**

אומר רש"י – **ויצא יעקב מבאר שבע.** לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה וכן (רות א ז) ותצא מן המקום, האמור בנעמי ורות.

נשאלת השאלה – ולמה לא נאמר לשון 'יציאה' גם באברהם ויצחק?

מספרת הגמרא {מסכת ב"ב נח, א} – **ר' בנאה**[8] **הוה קא מציין מערתא** היה מציין מערות קבורה **כי מטא למערתא דאברהם** כשהגיע למערת המכפלה ששם קבור אברהם ורצה להיכנס לתוכה כדי למדוד את מידותיה כמנהגו, **אשכחיה** מצאו **לאליעזר עבד אברהם דקאי קמי בבא** שהיה עומד לפני פתח המערה. **א"ל** ר' בנאה לאליעזר: **מאי קא עביד אברהם** מה עושה אברהם בשעה זו? **א"ל**: **גאני בכנפה דשרה וקא מעיינא ליה ברישיה** הוא שוכב בין זרועותיה של שרה והיא מעיינת בראשו. **א"ל** ר' בנאה לאליעזר: **זיל אימא ליה בנאה קאי אבבא** לך אמור לאברהם שבנאה עומד בפתח ומבקש רשות להיכנס. ועשה אליעזר כבקשתו. **א"ל** אברהם לאליעזר: **ליעול** שיכנס. והוסיף והסביר: **מידע ידיע** ידוע הדבר ומפורסם **דיצר בהאי עלמא ליכא** שאין יצר ותאוות בעולם זה, כלומר בעולם האמת שו נמצאים אברהם ושרה, ואין לי כל סיבה להסתתר מפניו. **עייל עיין ונפק** נכנס ר' בנאה למערה, התבונן במידותיה ויצא, וסימן אותן מבחוץ. **כי מטא למערתא דאדם הראשון** כשהגיע למערת אדם הראשון ורצה להיכנס גם לתוכה ולמדודה, **יצתה בת קול ואמרה נסתכלת בדמות דיוקני** התבוננת בדמות הדומה לדמותי שהיתה מעין דמותו של אדם הראשון, **בדיוקני עצמה**, דהיינו בדמותו של אדם הראשון – **אל תסתכל**!

אומר רש"י – **בדמות דיוקני**. יעקב דאמרינן בסמוך שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון.

בא הזוהר הקדוש, ואומר שג' עוונות היו בידיו של אדם הראשון כתוצאה מחטאו: עבודה זרה[9], גילוי עריות[10] ושפיכות דמים[11]. באו האבות הקדושים, ותיקנו את שלשתם; אברהם תיקן עבודה זרה, יצחק תיקן שפיכות דמים, יעקב תיקן גילוי עריות;

כותב ה**זוהר הקדוש** {פרשת בהר קי"א ע"ב} – **וּמִשּׁוּם זֶה הַחֵטְא שֶׁאָדָם עָבַר עַל (בראשית ב) וַיְצַו ה' אֱלֹהִים, וּפֵרְשׁוּהָ אֵין צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה, עָבַר עָלָיו, הִרְכִּיב אוֹתוֹ בְּטִפַּת תֶּרַח, שֶׁבּוֹ הִרְגִּיז אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁעָבַר עַל צַו מֵעֲבוֹדָה זָרָה.** חָזַר [אברהם] **בִּתְשׁוּבָה, וְשָׁבַר צַלְמֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְכָל מְזוֹנוֹ. הוּא תִּקֵּן בְּמַה שֶׁחָטָא, וְשָׁבַר אֶת הַחֵטְא וְאֶת הַבִּנְיָן הָרָע שֶׁבָּנָה, וְהִמְלִיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ**

---

[8] **ברוך שאמר**: פירש הרשב"ם: ר' בנאה אדם גדול וחשוב היה, לפיכך ניתן לו רשות ליכנס בקברי הצדיקים, אבל אחר לא, כדאמרינן גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, והי' נכנס במערות ומודד ארכן מבפנים, ואח"כ מודד מבחוץ כנגדו, ועשה שם ציון סיד כדי להכיר מקום הטומאה, ולא יבואו טהרות דרך כאן שלא יאהיל על הקבר.

[9] **ברוך שאמר**: ברגע שאכל מעץ הדעת, והאמין לנחש שאמר לחוה שהקב"ה אכל מן העץ וברא עולמות – אם אתה מאמין לדבריו, זאת אומרת שאתה מאמין שהעץ קדם לקב"ה!

[10] **ברוך שאמר**: הגמרא במסכת שבת {דף קמ"ו.} אומרת, שהנחש בא על חווה והטיל בה זוהמה.

[11] **ברוך שאמר**: שבגלל חטאו, נגזרה מיתה לעולם.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הוּא וּשְׁכִינָתוֹ עַל הָעוֹלָם. בַּמֶּה? מִשּׁוּם שֶׁקִּדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּרִבְּיִם וְנִכְנַס לָאֵשׁ לִשְׂרֹף אֶת עַצְמוֹ, לְקַיֵּם בּוֹ (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאֶת אָבִיו תָּרַח הֶחֱזִיר בִּתְשׁוּבָה, וְהִכְנִיס אוֹתוֹ וְאֶת אִמּוֹ וְאֶת כָּל פַּרְנְסֵי אוֹתוֹ דּוֹר לְגַן עֵדֶן, וְכָךְ הִתְלַבֵּן בָּאֵשׁ כַּכֶּסֶף, שֶׁהֱיָא מַטְבֵּעַ הַמֶּלֶךְ, וְזִיֵּף אוֹתָהּ בְּעֹפֶרֶת, הִכְנִיס אוֹתָהּ לָאֵשׁ, וְיָצְאָה הָעֹפֶרֶת הַחוּצָה, יִשְׁמָעֵאל. וּלְפִיכָךְ יָצָא מְצַחֵק בַּעֲבוֹדָה זָרָה... אַחַר כָּךְ בָּא יִצְחָק, וְהִתְחַזֵּק בּוֹ מֵהַחֵטְא הַשֵּׁנִי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ עַל הָאָדָם, שֶׁזֶּה שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְזֶה גָּרַם אֶת הַנְּסָיוֹן שֶׁל יִצְחָק בְּסַכִּין, וְהִתְבָּרֵר בּוֹ, כְּמִי שֶׁבּוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת, וְיָצְאָה הַפְּסֹלֶת הַחוּצָה, עָשָׂו שׁוֹפֵךְ דָּמִים. אַחַר כָּךְ בָּא יַעֲקֹב וְהִרְכִּיב אוֹתוֹ בְּלָבָן, וְנַעֲשָׂה עֶבֶד אֵלָיו, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית כט) אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל. וּבְאוֹתָהּ סְבָה שֶׁהֶחֱלִיפָהּ בָּאֲחוֹתָהּ, עָשָׂה שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת, לְהוֹצִיא שְׁתֵּי טִפּוֹת שֶׁזָּרַק אָדָם בְּמָקוֹם נָכְרִי, וְזֶה גִּלּוּי עֲרָיוֹת[12], וְזֶהוּ לֵאמֹר. וְהוֹצִיאָם מִלָּבָן הָאֲרַמִּי, נָחָשׁ.

אומר **ר' צדוק** {פרי צדיק, ויצא} – ולמה לא נזכר כן על אברהם ויצחק שבודאי ג"כ תיקנו קלקול הנחש ... וכן יצחק אבינו ע"ה בודאי ג"כ תיקן קלקול הנחש, רק מ"מ לא נשלם התיקון שהרי יצא עוד פסולת מזרעם. ורק יעקב אבינו ע"ה שהיה כאדם הראשון קודם הקלקול ... אבל יעקב מצדו היה כאדם הראשון קודם הקלקול וע"כ נאמר בגמרא ומ"ר על יעקב שהיה כשופריה דאדם הראשון ובזוהר הקדוש שהיה שופריה דאדם הראשון ממש והוא דמות אדם שעל הכסא. ומטעם זה נכתב ביעקב יציאתו מבאר שבע, ללמדנו שכ"ז שהיה בעיר הוא זיוה, יצא משם פנה זיוה פנה הדרה. דיעקב אבינו ע"ה רק הוא מצדו תיקן כל הפגם והיה כאדם הראשון קודם הקלקול. וכן פעם שמטתו שלמה שהוליד י"ב שבטים שלא היה בהן שום דופי.

ע"פ הדברים האלה, אולי בגלל זה נאמרו לחוה ג' המצוות הללו: היא גרמה מוות ולכן תדליק נר כי {משלי כ, כז} **נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם**, היא גרמה גילוי עריות ולכן תצטרך לשמור טהרה, היא גרמה ע"ז ולכן היא תעשה הפרשת חלה![13]

לאחר הדברים האלה, נוכל להתחיל לסגור פינות:

אומר לנו המדרש – **"מִצַּוֹת חַלָּה מִנַּיִן, הֵיא טִמְאָה חַלָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן דִּמְסְקָא, כְּשֵׁם שֶׁהָאִשָּׁה מְקַשְׁקֶשֶׁת עִסָּתָהּ בַּמַּיִם וְאַחַר כָּךְ הִיא מַגְבַּהַת חַלָּתָהּ, כָּךְ עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, דִּכְתִיב: וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה (בראשית ב, ו), וְאַחַר כָּךְ, וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר וְגוֹ' (בראשית פסוק ז)"**.

אומר ה**מהר"ל**[14] – הקב"ה ברא את האדם כמו שאישה עושה עוגה – לקח עפר ושם בתוכו מים, ומזה עשה עיסה!

וכך אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה כט, אות ב} – **בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה עָלָה בַּמַּחֲשָׁבָה, בַּשֵּׁנִיָּה נִתְיַעֵץ עִם מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, בַּשְּׁלִישִׁית כִּנֵּס עֲפָרוֹ, בָּרְבִיעִית גִּבְּלוֹ** ...

פירוש הדבר, שתהליך בריאת האדם דומה לתהליך יצירת הלחם!

אומרת התורה בפרשת בראשית: {ב, ז} **וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה**;

כותב **בעל הטורים** – **האדם לנפש חיה**. ר"ת חלה שהיה חלתו של עולם.

כותב **הרמ"ע מפאנו** {מאה קשיטה מה, ס"ד} – תדע כי "האדם לנפש חיה" ראשי תיבות "חלה", וסופי תיבות "משה"...

אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, בראשית, רמז ב} – **רבי ברכיה אומר: בזכות משה נברא העולם, שנאמר בראשית וכתיב** {דברים לג, כא} **וירא ראשית לו**.

כמו שהחלה נקראת 'ראשית', גם משה רבינו נקרא 'ראשית'! – והשאלה שנשאלת היא, מהי נק' החיבור ביניהם?

בא ה**אור החיים הקדוש** ואומר פשט חדש בכל הענין;

כותב ה**אור החיים הקדוש** – **עוד** יכוין הכתוב לומר בדקדק בכתוב עוד אומר, ואדם אין, מה הוא הכונה בהודעה זו. עוד למה חזר לומר וייצר וגו' עפר וגו' וכבר השמיענו ביום ברא אלהים אדם, ואם בא להשמיענו כי מן העפר בראו למה הוצרך לכפול הודעת הבריאה והיה לו להוסיף שם בהודעת הבריאה ולומר עפר מן האדמה.

אכן יתבאר על פי מה שאמרו ז"ל (ב"ר פי"ד): כי אדם הראשון חלתו של עולם ע"כ, מובן מדבריהם כי העולם דין חלה יש בו, ושנו רבותינו בפרק ב' ממסכת חלה וזה לשונם המפריש חלתו קמח וכו' אינה חלה ותנן בפרק ג' גלגל בחיטים וכו' האוכל ממנה חייב מיתה ע"כ. והנה אין מציאות לארץ להוציא ממנה צמחים זולת על ידי השקאת הארץ וזה הוא גלגול בעיסה ומעתה כל צמחי האדמה אסורים קודם שהורמה ממנה חלה שהוא יצירת האדם כי האדמה

---

[12] **ברוך שאמר**: היות ויעקב אבינו תיקן את הרובד של גילוי עריות, לכן אומר רש"י {מסכת ב"ב נח, א} – **בדמות דיוקני**. "שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון".

[13] **ברוך שאמר**: אם אומרים לנו חז"ל – למה נסמכה פרשת חלה לפרשת ע"ז? **"לוֹמַר לָךְ, שֶׁכָּל הַמְקַיֵּם מִצְוַת חַלָּה כְּאִלּוּ בִּטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה"** – לכן אם הלכה חוה והאמינה לנחש ש'מן העץ הזה אכל וברא עולמות', התיקון שלה יהיה בהפרשת חלה שעוקר ע"ז!

[14] נתיב התורה אות א', ביאורי אגדות מסכת קידושין.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

נתחייבה בחלה וכל זמן שלא הורמה חלתה טבל היא, והוא שאמר הכתוב כאן "וכל שיח השדה טרם יהיה וגו' וכל עשב וגו' טרם יצמח" כי לא המטיר ביום השלישי לארץ להוציאם אלא הארץ נתעברה מהם במאמרו יתברך אבל לא יצאו. והטעם הוא להיות שאדם אין שהוא החלה של הארץ, ואמר התיקון שעשה ה' להוציא הצמחים ואיך יעלה מן הארץ וגלגל את כל עפר העולם כאומרו והשקה את כל וגו' "וייצר ה' וגו' את האדם עפר וגו'" זו היא הרמת החלה, אחר שנתחייבה כל הארץ בחלה והרים ה' חלה זו הותרה כל הארץ וצמחיה, ואם היה מגלגל במים חלק אחד מהארץ לא היה יוצא מכלל טבל אלא החלק שנתגלגל.

אסביר את דבריו:

העולם הזה כמו קמח – עפר! ביום השלישי לבריאה, אמר הקב"ה: {א, יא} **תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ** וגו' – וכי הם יצאו החוצה?! עדיין לא. אז מתי הם יצאו? ביום השישי;

<u>אומר רש"י</u> – **וכל עשב השדה טרם יצמח.** עדיין לא צמח, ובשלישי שכתוב ותוצא הארץ, על פתח הקרקע עמדו עד יום ששי: **כי לא המטיר.** ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צרך לעולם התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים.

אומר לנו ה**אור החיים הקדוש**, דע לך! צריך להפריש חלה מכל העולם כולו! אבל מה? כאשר יש רק קמח, א"א להפריש ממנו חלה. למעשה, החיוב בחלה הוא רק כאשר אתה מגבל את המים בתוך הקמח ועושה מהם עיסה אחת.

העולם כולו חול – דוגמת הקמח – ולכן מה צריך לעשות?! להפריש ממנו חלה! אז אם היה הקב"ה לוקח רק את העפר ומפריש ממנו חלה וברוא את האדם, האדם לא היה נקרא 'חלה' כי צריך לגבל אותו במים, ולכן כדי לעשות זאת צריך להרטיב את כל העולם במים, ולכן {בראשית ב, ו} **וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה** – כעת כשכל העולם היה מעורב במים ועפר, העולם יתחייב בהפרשת חלה!

כל זמן שלא ירד גשם, אומר ה**אור החיים הקדוש**, היה אסור להשתמש בצמחים כי לא היה אפשרי להפריש חלה. אבל לאחר שהרטיב הקב"ה את כל העולם, נעשה העולם מעין עיסה אחת, ואז הפריש הקב"ה חלה – הוא אדם הראשון! ולכן נקרא אדם הראשון בשם 'חלתו של עולם'!

לאחר הדברים האלה, נוכל לעבור לדברי ה**של"ה הקדוש** בפרשת השבוע שמדבר על פס' בפרשת עקב – {דברים ח, ג} **לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי ה' יִחְיֶה הָאָדָם**;

<u>אומר ה**של"ה הקדוש**</u> – הענין, כי המאכל הוא גופני ורוחני, כי אין דבר מלמטה שאין בו שפע רוחני מלמעלה המוציאו לפועל ואומר לו גדל {בראשית רבה פ"י ס"ו}, וכמו שיש דבקות במאכל רוחני וגופני, כן נשאר דבקות נשמה בגוף על ידי המאכל, והנשמה נהנה מהרוחניות והגוף מהגופניות. זהו שאמר 'לא על הלחם לבדו' כלומר, מצד הגופניות שבו אתה רואה מזה 'יחיה האדם', אלא מצד 'מוצא פי ה' שהוא הרוחני הנשפע בו שאמר לו גדל. על כן ציותה התורה לעורר כח הקדושה שבלחם ולהפריש חלה, והיא חלק גבוה שזכה לכהן שהוא קדוש שיאכל אותה, ואז העיסה מזכך גוף ונפש האוכל. גם אדם הראשון היה חלתו של עולם, והיה שלם בגוף ונפש, וכשקלקל גרם ל'קוץ ודרדר תצמיח' {בראשית ג, יח} ו'בזעת אפך תאכל לחם' {שם שם, יט}. ובהרמת חלה ונתינה להכהן שהוא קודש, אז נתקדש הלחם להיות 'לחם לבב אנוש יסעד' {תהילים קד, טו}, שורה עליו הטהרה.

פירוש הדבר, כדי לעורר את החלק הרוחני באדם, צריך להפריש חלה!

<u>אומרת המשנה {מסכת תרומות פ"ד מ"ג}</u> – **שְׁעוֹר תְּרוּמָה, עַיִן יָפָה** – **אֶחָד מֵאַרְבָּעִים** ... **וְהַבֵּינוֹנִית** – אחד **מֵחֲמִשִּׁים. וְהָרָעָה** – אחד **מְשִׁשִּׁים**.

משה רבינו הוא ה'חלה' של העולם, שנאמר {דברים לד, ז} **וּמֹשֶׁה בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ** וגו' – שמאה ועשרים זה אחד מחמשים ששת אלפים שנה (שהעולם יהיה קיים).

ולכן אומר לנו ה**רמ"ע מפאנו** – "האדם לנפש חיה" ראשי תיבות "חלה", וסופי תיבות "משה" – כי משה הוא חלתו של עולם!

<u>אם אלה הדברים, נוכל להתחיל לסגור קצוות</u>:

בהגדה של פסח אנחנו אומרים: "**אֶחָד מִי יוֹדֵעַ** ... **שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ** ... **שִׁשָּׁה מִי יוֹדֵעַ** ... **שִׁלְשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ**", אבל תמיד אנחנו חוזרים ל – "**אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ**" – אחד הוא אלוקים, שתים זה כבר לא אלוקות. כשהקב"ה רוצה להפקיע את המושג של אלוקות, הוא ברוא שתים – והראיה, שנאמר {בראשית ב, יח} **וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ**, ופירש"י: "**לא טוב היות** וגו'. שלא יאמרו שתי רשויות הן הקדוש ברוך הוא יחיד בעליונים ואין לו זוג, וזה יחיד בתחתונים ואין לו זוג" – ולכן ברא לו בת זוג, כדי שלא יאמר: "כשם שהקב"ה אלקים בעליונים, אני אלקים בתחתונים" – ואז מה יהיה עם ה'עזר כנגדו'?! הוא כבר לא יוכל להיות אלקים כי יש לו אישה וכעת הם שתים[15].

ועוד, בתחילה ברא הקב"ה שני מאורות, כמ"ש {שם א, טז} **וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים** וגו'

<u>אומר רש"י</u> – **המארת הגדלים** וגו'. שוים נבראו ...

<u>נשאלת השאלה</u> – ולמה שווים?!

אומרים רבותינו, כי אם השמש היתה לבדה, היו הבריות הופכים אותה לאלוהות. ולכן כדי שלא יווצר מצב שיחשבו שלשמש יש כוחות, המצוה הראשונה שנצטווינו בה כשיצאנו ממצרים היתה {שמות יב, ב} **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים** וגו'! וכך גם קרבן תמיד של שחר – שמוקרב בבוקר כשהשמש זורחת, ותמיד של בין הערבים – שמוקרב אחה"צ כשמתחילה השמש לשקוע, נועד כדי לעקור את האמונה בשמש!

---

[15] **ברוך שאמר**: ובנוסף, היא גם לא תיתן לו יותר להיות אלקים ☺

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומר ה**תורת חיים**, האמונה שיש רק **אחד** ולא יותר, זה השורש לכל החטאים כולם! – והראיה לכך, מצורת האות '**ח**' – יש לה מעין 'גג', מה שנקרא חטוטרת, וממנה יוצאות שתי אותיות; לשיטת מרן הבית יוסף אלו שתי אותיות '**ז**', ולשיטת ה**אר"י הקדוש**: '**ו**' וְ – '**ז**'. ולמה עשה ככה הקב"ה את האות '**ח**'?! כדי להביא את האדם להכרה שהכל שייך אליו[16]. וברגע שמורידים את החטוטרת, נעשות למטה שתי אותיות – התפקיד שלנו זה לאחד את שתיהם כדי שיהיו אחד, אחרת כביכול ישנן שתי רשויות וזה שורש ה – '**ח**' [חטא].

מתי הקב"ה היה 'אחד' ואף א' לא יכל לפקפק שישנו עוד כוח בבריאה ח"ו?

ביום הראשון לבריאה, שנאמר {בראשית א, ה} **וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד** – ולמה נאמר 'אחד' ולא 'ראשון'?

<u>אומר רש"י</u> – **יום אחד.** לפי סדר [לשון] הפרשה היה לו לכתוב יום ראשון, כמו שכתב בשאר הימים שני, שלישי, רביעי. למה כתב אחד, לפי שהיה הקדוש ברוך הוא יחיד בעולמו שלא נבראו המלאכים עד יום שני.

הסיפור שישנן כביכול עוד כוחות בבריאה, התחיל מהיום השני לבריאה – שבו נבראו המלאכים. מכאן ואילך הגיעו המאורות וכו'. הכוחות האלה נקראים 'שניות' – כביכול – ח"ו – נברא כוח שני בבריאה[17].

מה קרה בחטא אדם הראשון?

בא הנחש אל חוה ואמר לה: "מן העץ הזה אכל וברא עולמות" – הסיבה שהוא לא מרשה לכם לאכול מן העץ, כי ממנו אכל וברא עולמות! ולכן הוא לא רוצה שתאכלו מן העץ, כדי שלא תוכלו להיות כמוהו ולברוא עולמות!

א"כ בזה שאמר הנחש לחוה שהעץ היה קיים קודם הקב"ה ח"ו, הוא כביכול טען שיש כוח נוסף בבריאה מבלעדי הבורא ית' – וזהו 'חטא השניות'; זה היה הלשון הרע הראשון שנאמר בבריאה!

<u>אומרים חז"ל {תנחומא, מצורע אות ב}</u> – **אָמַר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, הַסְּלָעִים** החברבורות **שֶׁהֵן עַל הַנָּחָשׁ, זוֹ הִיא צָרַעְתּוֹ** על שדיבר לשון הרע.

יוצא א"כ, שהעבודה זרה הראשונה בבריאה נולדה מהלשון הרע של הנחש. משמע, שהלשון הרע מביאה את האדם לעבודה זרה! ממילא, הלשון הרע שדיברו המרגלים על ארץ ישראל הביאה אותם לרצות לעבוד עבודה זרה, שנאמר "**נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה**".

<u>נשאלת השאלה</u> – ואיך מתקנים את זה?

<u>אומרת הגמרא {מסכת שבת כח, ב}</u> – **דא"ר יהודה: שור שהקריב אדם הראשון** קרבן לה' **קרן אחת היתה לו במצחו, שנאמר {תהילים סט-לב} ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס**.

ולמה הוא הקריב דוקא שור בעל קרן אחת ולא בעל שתי קרניים?

<u>כותב ה**רשב"א** {בביאורו על העין יעקב – 'הכותב', מסכת חולין ס, א}</u> – ואמרו קרן אחד היה במצחו ללמוד על הייחוד כי היפך הפירוד הייחוד וע"כ אמר כי עתה הקריב שור בקרן אחד וחזר לאחדותו שיהא לבו אחוז בשכלו וראה כי טוב לו אז בהיותו בעל שכל ואמרם שהיה לו קרן ושאינו אלא א' ושהיה במצחו ולא בא' מן הצדדים הכוונות רבות.

ומתי פסקה זוהמת חטא אדם הראשון?

<u>אומרת הגמרא {מסכת שבת קמו, א}</u> – **בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא. ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן.**

ומה קרה במעמד הר סיני? – {דברים ד, לה} **אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ** – "אתה אחד ושמך אחד!" – כולם ראו שהקב"ה הוא אחד בעולמו ואין אחר מבלעדו! שם חזר העולם לאמונת הייחוד!

וכמה זמן זה החזיק מעמד?

ארבעים יום! לאחר ארבעים יום, באו הערב רב ועשו את העגל – הם רצו עוד אלהים, שנאמר {שמות לב, א} **אֱלֹהִים קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ**; ועוד, שרקדו מסביב לעגל ואמרו: {שם ד} **אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם**, ואמרו חז"ל {סנהדרין סג, א} – "שאוו לאלהות הרבה" – "לא רוצים אלקים אחד – רוצים הרבה!" – רצו עוד כוחות מבלעדי הבורא ית'![18] – ומה התפקיד שלנו כעת? לקחת את העולם הזה ולרומם את כל הדברים הכי ארציים – להראות שהכל שייך רק לו ית'! – זה שנאמר {תהלים קטו, טז} **הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם**.

אם אלה הדברים, הגענו לקו הסיום: ☺

מה זה 'הפרשת חלה'? הפרשת חלה זה לקיחת פירורים של קמח – שופך עליהם מים והופך אותם לגוש **אחד** – היפך עבודה זרה שגורמת ל'שניות'! ולכן ניתנה להם מצות

---

[16] **ברוך שאמר**: שהחטוטרת פונה כלפי מעלה – **^**.

[17] **ברוך שאמר**: כמובן שהקב"ה הוא אחד ואין שני לו!

[18] **ברוך שאמר**: בתורת הקבלה זה נקרא 'הפרדת אלה מי' – ולמה? כי שם אלהי"ם מורכב מ – אל"ה – י"ם. אז למה מ"י? כי מ"י זה 50 – כנגד שער החמישים שבו נמצא כיסא הכבוד; כשאתה רוצה אל"ה, פירוש הדבר שאתה לא רוצה מ"י – את הקב"ה. ואיך מתקנים את זה? אומר הנביא ישעיה {מ, כו} **שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה** וגו'.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הפרשת חלה, שמאחדת ומלכדת את כולם להיות 'גוש' אחד!

הבאנו את דברי **הרמ"ע מפאנו** שאמר, "האדם לנפש חיה" ראשי תיבות "חלה", וסופי תיבות "משה" – כעת מובן הקשר, שתפקידו של אדם הראשון היה לרומם את כל הבריאה כלפי הקב"ה להיות **אחד**, וכך גם עשה משה רבינו שהצליח לאחד את כל עם ישראל, כמ"ש {דברים לג, ה} **וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל**, ועוד {שמות יט, ב} **וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר**.

אומר **בעל הטורים**[19] {פרשת ויחי} – **שילה**. בגימטריא משה.

כותב הספר **אורי וישעי** – וכן 'משה' בגימט' 'שילה' וגם זה בחינה של איחוד, וכמש"כ {ויחי מט, י} **עַד כִּי יָבֹא** (שילה) **שִׁילוֹ וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים**. כמש"כ בבעל הטורים ש'שילה' בגימט' 'משה' והמקור בזוהר בראשית [רנ"ג.], ומאידך 'שילה' הוא המלך המשיח (כדאיתא בסנהדרין צ"ח, ב), וכתב רש"י בויחי שם "עד כי יבא שילה – **מלך** המשיח ... ולו **יקהת** עמים – **אסיפת** עמים", ונמצא ש'שילה' (אותיות 'לישה') הריהי כמו הלישה שמחברת הכל לאחד, וכן שילה המשיח "**יקהת** עמים", **יחבר** את כל עמי העולם, וא"כ משה רבינו ע"ה (שהוא כאמור המאחד) הוא 'שילה' ו'לישה' בין בגימט' ובין במהות עניינו.

אומר ה**נפש החיים** {א, א} – נשמת משה רבינו ע"ה היתה נשמה כללית לששים רבוא נשמות ישראל, וזהו שאמר "שש מאות אלף רגלי אשר **אנכי בקרבו**", דהיינו שניצוץ מנשמתו הכללית של משה רבינו ע"ה נמצא בכל אחד מישראל.

אומרים לנו חז"ל – **לָמָּה נִסְמְכָה פָּרָשַׁת חַלָּה לְפָרָשַׁת עֲבוֹדָה זָרָה, לוֹמַר לָךְ, שֶׁכָּל הַמְקַיֵּם מִצְוַת חַלָּה כְּאִלּוּ בִּטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה** – שהחלה נועדה לאחד, ואילו העבודה זרה נועדה לעשות פירוד!

נשאלת השאלה – ולמה קוראים ללחם של שבת בשם 'חלה' ולא 'לחם של שבת'?

פשוט מאד. כתוב בהלכה, שכל אישה בערב שבת צריכה לקיים מצות 'הפרשת חלה' – ולמה דוקא בערב שבת?! כי אדם הראשון חטא בזמן הזה, ממילא התיקון יהיה גם באותו הזמן! – ולכן הלחם של שבת נקרא 'חלה'.

לקיים מצות הפרשת חלה ובזכות המצוה היקרה
השלימה ב"ב אמן ואמן

---

[19] **ברוך שאמר**: על הפס' {בראשית מט, י} **לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא** (שילה) **שִׁילוֹ וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים**.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net